

การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

A STUDY OF ADMINISTRATION ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE OF
ADMINISTRATORS OF VOCATIONAL COLLEGES IN RAYONG,
CHANTHABURI AND TRAT PROVINCES

วิทยานิพนธ์

ของ

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์

ลิขสิทธิ์ของคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรกฎาคม 2558

การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

A STUDY OF ADMINISTRATION ACCORDING TO GOOD GOVERNANCE OF
ADMINISTRATORS OF VOCATIONAL COLLEGES IN RAYONG,
CHANTHABURI AND TRAT PROVINCES

วิทยานิพนธ์

ของ

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาการบริหารการศึกษา

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

กรกฎาคม 2558

ใบรับรองวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

A Study of Administration According to Good Governance of Administrators of Vocational

Colleges in Rayong, Chanthaburi and Trat Provinces

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานสอบวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สายดา ประเสริฐภักดิ์)

..... ประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรียมาศ สุขกลี)

..... กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์
(รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์)

..... กรรมการสอบวิทยานิพนธ์
(อาจารย์ ดร.ภูวดล บัวบางพลู)

ได้รับอนุมัติจากมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

.....

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์)

วันที่ 29 เดือน กรกฎาคม พ.ศ. 2558

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์. (2558). การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุริย์มาศ สุขกสิ กศ.ด. (การบริหารการศึกษา)	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ ศศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษาและการแนะแนว)	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด จำนวน 234 คน ด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ได้ค่าอำนาจจำแนกอยู่ระหว่าง 0.22-0.75 และมีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.81 ส่วนสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) และตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยวิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประเภทการทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 4) ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

Phaithun Sukphalanun. (2015). **A Study of Administration According to Good Governance of Administrators of Vocational Colleges in Rayong, Chanthaburi and Trat Provinces.** Thesis M.Ed. (Educational Administration). Chanthaburi : Rambhai Barni Rajabhat University.

Thesis Advisors

Assistant Professor Sureemas Sukkasi Ed.D. (Educational Administration) Chairman

Associate Professor Ampawan Prasertphak M.A. (Educational Psychology and Guidance) Member

Abstract

The purposes of this research were to study and compare administration according to good governance of the vocational colleges in Rayong, Chanthaburi and Trat provinces. The sample used in this study include teachers in the vocational colleges in Rayong, Chanthaburi and Trat provinces. 234 people with means of proportional stratified random sampling. The instruments used to collect the data was a 5-rating scale questionnaire. The discrimination was between 0.22-0.75 and the reliability was 0.81. The statistics used for data analysis were percentage, mean and standard deviation, t-test, One-way analysis of variance (One-way ANOVA) and when were found significantly different at the 0.05 level will multiple comparisons by Scheffe's method to analyses the data.

The results of the study were as follows. 1) The administrations according to good governance of the vocational colleges in Rayong, Chanthaburi and Trat provinces in overall was at a high level 2) The comparison of administration according to good governance of administrators of vocational colleges in Rayong, Chanthaburi and Trat Provinces in terms of experienced practitioners in overall difference was statistically significant at the 0.05 level. 3) The comparison of administrations according to good governance of administrators of vocational colleges in Rayong, Chanthaburi and Trat provinces in terms of education level in overall difference was statistically significant at the 0.05 level. 4) The comparison of administrations according to good governance of administrators of vocational colleges in Rayong, Chanthaburi and Trat provinces in terms of location in overall difference was statistically significant at the 0.05 level.

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ได้ด้วยความกรุณาและความช่วยเหลือ ให้คำแนะนำอย่างดียิ่งจากผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกสิ ประธานกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ กรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ได้ให้ความอนุเคราะห์ตรวจแบบสอบถาม ให้แนวคิด และข้อเสนอแนะที่เป็นประโยชน์ในการจัดทำเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล และขอขอบพระคุณครูผู้สอนในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ที่กรุณาให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถามเป็นอย่างดี รวมทั้งคุณบุคคลอื่น ๆ ที่ได้ให้การสนับสนุน และช่วยเหลือให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี

ไพฑูรย์ สุขผลานันท์

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	
ความเป็นมา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	4
ประโยชน์ของการวิจัย.....	4
ขอบเขตการวิจัย.....	4
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	5
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	7
2 บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	9
การบริหาร.....	10
ความหมายของการบริหาร.....	10
ความสำคัญของการบริหาร.....	10
กระบวนการของการบริหาร.....	12
การบริหารสถานศึกษา.....	14
ความหมายของการบริหารสถานศึกษา.....	14
ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา.....	15
กระบวนการของการบริหารสถานศึกษา.....	16
บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา.....	18
หลักธรรมาภิบาล.....	20
ความหมายของธรรมาภิบาล.....	20
ความสำคัญของธรรมาภิบาล.....	21
ลักษณะของธรรมาภิบาล.....	24
องค์ประกอบของธรรมาภิบาล.....	26
นโยบายการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการ การอาชีวศึกษา.....	30
เป้าหมาย.....	31
ภารกิจของสถานศึกษา.....	31

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา.....	31
การบริหารชั้นเรียน.....	32
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	31
งานวิจัยต่างประเทศ.....	31
งานวิจัยในประเทศ.....	33
3 วิธีดำเนินการวิจัย.....	37
การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง.....	37
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	38
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	39
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	39
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	41
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	42
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	57
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	57
วิธีดำเนินการวิจัย.....	57
สรุปผลการวิจัย.....	58
อภิปรายผล.....	60
ข้อเสนอแนะ.....	63
บรรณานุกรม.....	65

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
ภาคผนวก.....	71
ภาคผนวก ก รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ.....	72
ภาคผนวก ข หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย.....	74
ภาคผนวก ค แบบสอบถามเพื่อการวิจัย.....	84
ภาคผนวก ง ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม.....	93
ภาคผนวก จ ค่าอำนาจจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม.....	99
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	102

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด.....	38
2 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประเภทการทำงานและขนาดของสถานศึกษา.....	42
3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและรายด้าน	43
4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักนิติธรรมโดยรวมและเป็นรายชื่อ.....	44
5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	45
6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	46
7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	47
8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	48
9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ.....	49
10 ผลการเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประเภทการทำงาน	50

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
11 ผลการเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามระดับการศึกษา	51
12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด.....	53
13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามโดยรวม.....	53
14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามด้านหลักนิติธรรม.....	54
15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามด้านหลักคุณธรรม.....	54
16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามด้านหลักความรับผิดชอบ.....	55
17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามด้านหลักความคุ้มค่า.....	56
18 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด.....	94
19 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด.....	100

สารบัญภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	8
-----------------------------	---

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 พ.ศ. 2545 กำหนดไว้ในมาตรา 6 ว่าการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจสติปัญญาความรู้คุณธรรมมีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิตสามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข (สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา. 2547 : 5) และการจัดการอาชีวศึกษาให้จัดตาม มาตรา 20 ว่า การจัดการอาชีวศึกษา การฝึกอบรมวิชาชีพให้จัดในสถานศึกษาของรัฐ สถานศึกษาของเอกชน และสถานประกอบการหรือโดยความร่วมมือระหว่างสถานศึกษากับสถานประกอบการ ทั้งนี้ให้เป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการอาชีวศึกษา และกฎหมายที่เกี่ยวข้อง สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551 มาตรา 6 การจัดการอาชีวศึกษาและการฝึกอบรมวิชาชีพต้องเป็นการจัดการศึกษาในด้านวิชาชีพที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติและแผนการศึกษาแห่งชาติเพื่อผลิตและพัฒนากำลังคนในด้านวิชาชีพระดับฝีมือระดับเทคนิคและระดับเทคโนโลยีรวมทั้งเป็นการยกระดับการศึกษาวิชาชีพให้สูงขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงาน โดยนำความรู้ในทางทฤษฎีอันเป็นสากลและภูมิปัญญาไทยมาพัฒนาผู้รับการศึกษา ให้มีความรู้ความสามารถในทางปฏิบัติ และมีสมรรถนะจนสามารถนำไปประกอบอาชีพในลักษณะผู้ปฏิบัติหรือประกอบอาชีพโดยอิสระได้จากพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวจะเห็นได้ว่า การจัดการอาชีวศึกษามีความจำเป็นในการพัฒนาประเทศ ผู้บริหารสถานศึกษาด้านอาชีวศึกษาจึงเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการขับเคลื่อนสถานศึกษาให้บรรลุเป้าหมาย เพื่อผลิตผู้เรียนซึ่งเป็นกำลังคนด้านวิชาชีพสู่ตลาดแรงงาน ผู้บริหารสถานศึกษาจึงต้องมีหลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานในสถานศึกษา (“พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา...” 2551 : 3)

การบริหารสถานศึกษาอาชีวศึกษาผู้บริหารสถานศึกษา ควรยึดหลักการมีส่วนร่วมตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ซึ่งกำหนดไว้ในมาตรา 40 ว่า ให้มีคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาระดับอุดมศึกษาคำว่าปริญญา และสถานศึกษาอาชีวศึกษาของแต่ละสถานศึกษาเพื่อทำหน้าที่กำกับและส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา ประกอบด้วย ผู้แทนผู้ปกครอง ผู้แทนครู ผู้แทนองค์กรชุมชน ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนศิษย์เก่าของสถานศึกษา ผู้แทนพระภิกษุสงฆ์ และหรือผู้แทนองค์กรศาสนาอื่นในพื้นที่ และผู้ทรงคุณวุฒิ (“พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ...” 2545 : 19)

อีกทั้งผู้บริหารสถานศึกษาควรยึดหลักการตามพระราชกฤษฎีกา ว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546 ในมาตรา 8 ว่า การปฏิบัติภารกิจของส่วนราชการต้องเป็นไปโดยซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้ และมุ่งให้เกิดประโยชน์สุขแก่ประชาชนทั้งในระดับประเทศและท้องถิ่น ก่อนเริ่มดำเนินการ ส่วนราชการต้องจัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ผลดีและผลเสียให้ครบทุกด้าน กำหนดขั้นตอนการดำเนินการที่โปร่งใส มีกลไกตรวจสอบการดำเนินการในแต่ละขั้นตอน ในกรณีที่ภารกิจใดจะมีผลกระทบต่อประชาชน ส่วนราชการต้องดำเนินการรับฟังความคิดเห็นของประชาชนหรือชี้แจงทำความเข้าใจเพื่อให้ประชาชนได้ตระหนักถึงประโยชน์ที่ส่วนรวมจะได้รับจากภารกิจนั้น ให้เป็นหน้าที่ของข้าราชการที่จะต้องคอยรับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคมโดยรวมและประชาชนผู้รับบริการ เพื่อปรับปรุงหรือเสนอแนะต่อผู้บังคับบัญชาเพื่อให้มีการปรับปรุงวิธีปฏิบัติราชการให้เหมาะสม (สถาบันพระปกเกล้า. ออนไลน์. ม.ป.ป.)

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้ตระหนักถึงประโยชน์ของธรรมาภิบาลในสถานศึกษา จึงมอบหมายให้วิทยาลัยในสังกัดจัด โครงการฝึกอบรมและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมาภิบาลแก่ผู้เรียนที่กำลังสำเร็จการศึกษาที่ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) โดยยึดหลักธรรมาภิบาลตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี พ.ศ. 2542 ซึ่งมีองค์ประกอบหลัก 6 ด้าน ได้แก่ หลักนิติธรรมเป็นการปฏิบัติตามกฎหมาย กฎระเบียบต่าง ๆ ซึ่งรวมถึงการไม่เลือกปฏิบัติ การไม่ละเมิดกฎหมาย และการไม่ละเมิดสิทธิของผู้อื่น หลักคุณธรรม เป็นการยึดมั่น ถือมั่นในคุณธรรมความดีงาม ความถูกต้องตามทำนองคลองธรรม รวมถึงมีความซื่อสัตย์จริงใจ และยึดมั่นในความสุจริตคุณธรรมเป็นแนวทางที่ถูกต้องในการดำเนินชีวิตหลักความโปร่งใส เป็นความถูกต้อง ชัดเจน ปฏิบัติตามหลักการที่ควรจะเป็น รวมถึงการสร้าง ความไว้วางใจซึ่งกันและกัน มีกระบวนการตรวจสอบความถูกต้องได้หลักการมีส่วนร่วม เป็นการให้โอกาสบุคคลที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่าง ๆ ที่สำคัญรวมทั้งการเปิดรับฟังความคิดเห็น เพื่อรับคำแนะนำมาร่วมวางแผน และปฏิบัติให้บรรลุวัตถุประสงค์หลักความรับผิดชอบ เป็นความรับผิดชอบในงานของตน ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเอง รวมถึงการตระหนัก และสำนึกในสิทธิ และหน้าที่หลักความคุ้มค่า เป็นการบริหารจัดการให้เกิดประโยชน์สูงสุดในระดับบุคคลความคุ้มค่าเทียบเคียงได้กับความประหยัดไม่ฟุ่มเฟือย (ศัลปพร ศรีจันทเพชร. 2553 : 1) ธรรมาภิบาลจึงเป็นแนวคิดสำคัญในการบริหารงานและการปกครองเพราะปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญเรื่องโลกาภิวัตน์ควบคู่ไปกับหลักธรรมาภิบาลเพราะกระแสการพัฒนาเศรษฐกิจมีความสำคัญกระทบถึงกันการติดต่อสื่อสารการค้าเนื่งกิจกรรมในที่หนึ่งมีผลกระทบต่ออีกที่หนึ่งการพัฒนาเรื่องของการเมืองการปกครองได้มุ่งให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางมากขึ้นหากจะให้ประเทศมีการเจริญเติบโตที่ยั่งยืนการประกอบธุรกิจหรือการปฏิบัติราชการต่าง ๆ โดยทั่วไปควรให้ความสนใจ

เรื่องของสังคม ประชาชนและสิ่งแวดล้อม ธรรมชาติบาลจึงเข้ามาเป็นเรื่องที่ทุกภาคส่วนให้ความสำคัญและเริ่มมีการนำไปปฏิบัติกันมากขึ้น (ถวิลวดี บุรีกุล. 2547 : 20-22)

นโยบายของภาครัฐในปัจจุบัน ให้ความสำคัญกับการป้องกัน ปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบภาครัฐอย่างจริงจัง โดยยึดหลักความโปร่งใสและมีธรรมชาติโดยเสริมสร้างมาตรฐานด้านคุณธรรม จริยธรรมและธรรมชาติให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่รัฐ และพัฒนาความโปร่งใสในการปฏิบัติงานของหน่วยงานภาครัฐ พร้อมทั้งป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐอย่างจริงจัง ตลอดจนสนับสนุนการสร้างค่านิยมของสังคมให้ยึดมั่นในความซื่อสัตย์สุจริต ความเสมอภาคเท่าเทียมกันและความถูกต้องชอบธรรม และแนวทางที่จะช่วยให้การแก้ไขปัญหาในระยะยาว คือการปลูกฝังค่านิยม และจิตสำนึกที่ดีแก่เด็กและเยาวชน ซึ่งจะเติบโตเป็นผู้ใหญ่ในอนาคต (ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ. ออนไลน์. 2557)

สถานศึกษาภายใต้สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาถือเป็นองค์กรพื้นฐานที่สำคัญของการจัดการเรียนการสอนอาชีวศึกษา นอกจากนี้จะมีภารกิจและนโยบายด้านการขยายโอกาสในการเรียนอาชีวศึกษาและฝึกอบรมวิชาชีพ โดยมุ่งผลิตและพัฒนากำลังคนในสาขาที่เป็นความต้องการของตลาดแรงงานแล้ว ยังมีหน้าที่ยกระดับความสามารถของผู้เรียนเพื่อให้ผู้สำเร็จการศึกษามีขีดความสามารถในการแข่งขันทั้งสมรรถนะหลักและสมรรถนะการทำงานตามตำแหน่งหน้าที่ โดยใช้การทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านอาชีวศึกษาการประเมินด้านมาตรฐานวิชาชีพ และการประเมินระดับห้องเรียนสร้างเสริมทักษะอาชีพในอนาคตด้วยกิจกรรมองค์การวิชาชีพ ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรม วิถีประชาธิปไตย ความมีวินัย เสริมสร้างทักษะชีวิต ความสามารถด้านนวัตกรรม/สิ่งประดิษฐ์ การเป็นผู้ประกอบการพัฒนาทักษะการคิดบนพื้นฐานสมรรถนะด้านเทคโนโลยี เทคโนโลยีเพื่อสิ่งแวดล้อม และความคิดสร้างสรรค์บนความประหยัด รวมทั้งการแก้ปัญหาด้านพฤติกรรมและการใช้เวลาให้เกิดประโยชน์ อาทิ สุภาพบุรุษอาชีวะ ลูกเสือกีฬา และการป้องกัน/แก้ไขการทะเลาะวิวาท (สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. ออนไลน์ : 2557)

จากความสำคัญดังกล่าวจะเห็นได้ว่าการบริหารการศึกษาที่ดีผู้บริหารสถานศึกษาควรนำหลักธรรมชาติมาใช้ในการบริหารเพื่อให้สถานศึกษาประสบความสำเร็จและมีประสิทธิภาพเป็นไปตามนโยบายของสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาผู้ศึกษาจึงสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดเพื่อนำผลการวิจัยในครั้งนี้ใช้เป็นข้อมูลแนวทางในการวางแผนพัฒนาการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาเพื่อให้การบริหารงานเป็นไปตามหลักธรรมชาติซึ่งจะทำให้

เกิดการบริหารจัดการที่ดีมีประสิทธิภาพตลอดจนเกิดผลสัมฤทธิ์ในการจัดการอาชีวศึกษาโดยรวมต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประเภทการทำงาน ระดับการศึกษา และเขตจังหวัด

ประโยชน์ของการวิจัย

งานวิจัยครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการวางแผนการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษาโดยการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลจะทำให้เกิดความร่วมมือในสถานศึกษา เพื่อให้การบริหารงานเกิดประสิทธิผลสอดคล้องกับภารกิจและนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำนวนทั้งสิ้น 617 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำนวนทั้งสิ้น 234 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหา กลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้เขตจังหวัดเป็นชั้นในการแบ่งได้ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 124 คน ครูผู้สอนอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 75 คน และครูผู้สอนอาชีวศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 35 คน

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรต้น แบ่งเป็น

2.1.1 ประสิทธิภาพการทำงาน จำแนกเป็น

- 1) ประสิทธิภาพมาก
- 2) ประสิทธิภาพน้อย

2.1.2 ระดับการศึกษา จำแนกเป็น

- 1) ปริญญาตรี
- 2) สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.3 เขตจังหวัด จำแนกเป็น

- 1) ระยอง
- 2) จันทบุรี
- 3) ตราด

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร

สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ประกอบด้วย

2.2.1 หลักนิติธรรม

2.2.2 หลักคุณธรรม

2.2.3 หลักความโปร่งใส

2.2.4 หลักความมีส่วนร่วม

2.2.5 หลักความรับผิดชอบ

2.2.6 หลักความคุ้มค่า

นิยามศัพท์เฉพาะ

ในการวิจัยครั้งนี้ มีนิยามศัพท์เฉพาะที่เกี่ยวข้องกับการวิจัยดังต่อไปนี้

สภาพ หมายถึง ระดับของพฤติกรรมหรือระดับของการดำเนินการในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารงานตามระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 ในการบริหารงานต่าง ๆ ที่เป็นภารกิจของสถานศึกษาโดยยึดตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

ลิขสิทธิ์ © มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

1. หลักนิติธรรม หมายถึง การบังคับใช้กฎข้อบังคับ กฎระเบียบ ข้อตกลง กติกาต่าง ๆ ด้วยความยุติธรรม เสมอภาค เป็นการปกครองภายใต้กฎระเบียบที่สังคมยอมรับและยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎระเบียบเหล่านั้น

2. หลักคุณธรรม หมายถึง การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น มีความขยันหมั่นเพียร อุทิศตนและเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ จริ่งใจต่อกัน มีความอดทนอดกลั้น ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้อื่นได้บังคับบัญชา มีการพัฒนาตนเอง

3. หลักความโปร่งใส หมายถึง การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การปฏิบัติที่มีความโปร่งใสทุกขั้นตอน มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้รวมถึงความสามารถในการชี้แจงให้เหตุผลถึงการกระทำของตนต่อผู้อื่นได้ทุกที่ทุกโอกาส

4. หลักความมีส่วนร่วม หมายถึง เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้รับรู้ แสดงความคิดเห็นตลอดจนช่วยเหลือในการตัดสินใจปัญหาที่สำคัญ และรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากความคิดของตน นำมาพิจารณาและปรับใช้กับสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ การเสนอข้อคิดเห็นการแสดงความคิดเห็น

5. หลักความรับผิดชอบ หมายถึง ตระหนักในภาระหน้าที่ให้ทุกคนทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ด้วยความเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจปัญหาสาธารณะ มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา กล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนทั้งผลดีและผลเสีย ยอมรับข้อบกพร่องของตนและพร้อมที่จะแก้ไขความบกพร่อง

6. หลักความคุ้มค่า หมายถึง การบริหารจัดการโดยให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมสูงสุด มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า รักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ การนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ซ้ำอีก ใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในแหล่งชุมชนหรือตามท้องถิ่น นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

ประสบการณ์การทำงาน หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งครุ นับตั้งแต่ปีที่ได้รับการแต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่ง จำแนกเป็น

1. ประสบการณ์น้อย หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งครุ น้อยกว่าหรือเท่ากับค่าเฉลี่ยของครุผู้สอนในกลุ่มตัวอย่าง

2. ประสบการณ์มาก หมายถึง ระยะเวลาที่ดำรงตำแหน่งครุ มากกว่าค่าเฉลี่ยของครุในกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาสูงสุดของครุผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกเป็น

1. ปริญญาตรี
2. สูงกว่าปริญญาตรี

เขตจังหวัด หมายถึง สถานศึกษาในสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาที่ตั้งอยู่ในเขตจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดประกอบด้วย

1. อาชีวศึกษาจังหวัดระยอง ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคระยอง วิทยาลัยเทคนิคบ้านค่าย วิทยาลัยเทคนิคมาตาพุด วิทยาลัยสารพัดช่างระยอง วิทยาลัยการอาชีพแกลง
2. อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี วิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี วิทยาลัยการอาชีพนายายอาม วิทยาลัยการอาชีพสอยดาว
3. อาชีวศึกษาจังหวัดตราด ประกอบด้วย วิทยาลัยเทคนิคตราด วิทยาลัยสารพัดช่างตราด วิทยาลัยการอาชีพบ่อไร่

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่บริหารสถานศึกษาดำเนินผู้อำนวยการสถานศึกษาและรองผู้อำนวยการสถานศึกษา รวมถึงผู้รักษาการในตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษาและผู้รักษาการในตำแหน่งรองผู้อำนวยการสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

ครูผู้สอน หมายถึง ข้าราชการครู พนักงานราชการ และครูพิเศษ ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในวิทยาลัยสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยได้กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยตามระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542 (สำนักนายกรัฐมนตรี. ออนไลน์ : ม.ป.ป.) ดังภาพประกอบที่ 1

ตัวแปรต้น

1. ประสิทธิภาพการทำงาน
  - 1.1 ประสิทธิภาพมาก
  - 1.2 ประสิทธิภาพน้อย
2. ระดับการศึกษา
  - 2.1 ปริญญาตรี
  - 2.2 สูงกว่าปริญญาตรี
3. เขตจังหวัด
  - 3.1 ระยอง
  - 3.2 จันทบุรี
  - 3.3 ตราด

ตัวแปรตาม

- สภาพการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี
 และตราดประกอบด้วย
1. หลักนิติธรรม
  2. หลักคุณธรรม
  3. หลักความโปร่งใส
  4. หลักความมีส่วนร่วม
  5. หลักความรับผิดชอบ
  6. หลักความคุ้มค่า

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมุติฐานในการวิจัย

1. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด จำแนกตามประสิทธิภาพการทำงานแตกต่างกัน
2. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด จำแนกตามระดับการศึกษาแตกต่างกัน
3. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี ตราด จำแนกตามเขตจังหวัด แตกต่างกัน

บทที่ 2

แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องและได้นำเสนอตามหัวข้อ ต่อไปนี้

1. การบริหาร
  - 1.1 ความหมายของการบริหาร
  - 1.2 ความสำคัญของการบริหาร
  - 1.3 กระบวนการของการบริหาร
2. การบริหารสถานศึกษา
  - 2.1 ความหมายของการบริหารสถานศึกษา
  - 2.2 ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา
  - 2.3 กระบวนการของการบริหารสถานศึกษา
  - 2.4 บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา
3. หลักธรรมาภิบาล
  - 3.1 ความหมายของธรรมาภิบาล
  - 3.2 ความสำคัญของธรรมาภิบาล
  - 3.3 ลักษณะของธรรมาภิบาล
  - 3.4 องค์ประกอบของธรรมาภิบาล
4. นโยบายการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
  - 5.1 งานวิจัยต่างประเทศ
  - 5.2 งานวิจัยในประเทศ

การบริหาร

ความหมายของการบริหาร

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหาร ไว้ดังนี้

เสนาะ ดิเียว (2548 : 6) ได้กล่าวถึงความหมายของการบริหารว่า หมายถึง การบริหารเป็นการทำงานให้สำเร็จโดยอาศัยคนอื่นผู้บริหรไม่ได้ลงมือด้วยตนเองแต่ทำงาน โดยการสั่งให้คนอื่นทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ภายใต้สภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลง

สนธยา แห่งศรีสาร (2549 : 1) ได้ให้ความหมายของการบริหารว่า หมายถึง การที่กลุ่มบุคคลที่ทำหน้าที่วางแผนการจัดองค์การ จัดคนเข้าทำงาน สั่งการ และควบคุม การทำงานให้กิจกรรมขององค์การดำเนินให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยให้อยู่บนพื้นฐานของปัจจัยในการบริหาร (Factor of Management)

สมาน อัสวภูมิ (2549 : 86) ให้ความหมายการบริหารว่า หมายถึง กระบวนการและกิจกรรมที่สามารถใช้ในการบริหารงานในทุกะบบขององค์การ ข้อแตกต่าง คือหน่วยหรือองค์การที่จะบริหารนั้นมีการกิจหลักอะไร ผู้บริหารต้องใช้ภาวะผู้นำในการกระดุมและใช้ทรัพยากรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

เซอร์เซ และบลังชาร์ด (Hersey and Blanchard, 1982 : 3) กล่าวถึงความหมายของการบริหารว่าหมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกับบุคคลอื่นและกลุ่มเพื่อให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

ฮอย และมิสเกล (Hoy and Miskel, 2001 : 437-438) กล่าวว่าการบริหาร หมายถึง กระบวนการที่มุ่งไปสู่จุดหมายที่กำหนดไว้ด้วยองค์ประกอบหลายประการเช่นการตัดสินใจขององค์กร แรงจูงใจภาวะผู้นำโดยการบริหารต้องคำนึงถึงผลกระทบที่จะตามมาและสภาพการณ์ที่เกิดขึ้นในอนาคต

สรุปได้ว่า การบริหาร หมายถึง กระบวนการทำงานร่วมกันโดยมีการวางแผน การจัดการ การนำ การควบคุม ด้วยการปฏิบัติกิจกรรมของบุคคลภายในองค์การที่มีเป้าหมายเดียวกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์

ความสำคัญของการบริหาร

อัจฉริยา วิริยาภิรมย์ (2550 : 36-38) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารที่มีต่อองค์กร ผู้บริหาร และต่อผู้ปฏิบัติงาน ไว้ดังนี้

1. ความสำคัญต่อองค์กร

1.1 ช่วยให้องค์กรสามารถดำเนินงานได้ตามนโยบายและเป้าหมาย

1.2 ช่วยให้องค์กรพัฒนาไปสู่รูปแบบที่ทันสมัยได้มาตรฐาน

1.3 ช่วยให้องค์กรมีความมั่นคง และพัฒนาไปในทิศทางและอัตราเร่งที่เหมาะสม

1.4 ช่วยให้องค์กรดำเนินงานเป็นไปอย่างมีระบบแบบแผนงานไม่ล่าช้า เพราะบุคลากรทุกฝ่ายเข้าใจขั้นตอนและหน้าที่ในการทำงานเป็นอย่างดี

1.5 ช่วยให้บริการการทำงานเป็นไปอย่างถ้อยทีถ้อยอาศัยซึ่งกันและระหว่างผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติงานเพราะต่างก็มีความเข้าใจกัน

1.6 ทำให้องค์กรมีชื่อเสียง ได้รับการยอมรับ ศรัทธา จากบุคคลทั้งภายใน และภายนอกองค์กร

2. ความสำคัญต่อผู้บริหาร

2.1 ช่วยให้ผู้บริหารจัดระบบงานได้อย่างเหมาะสม เพราะได้นำความรู้ทางเทคนิค การบริหารมาพัฒนาองค์กรให้เกิดความรวดเร็ว คล่องตัวในการดำเนินงานผลงานจึงออกมาใน ระยะเวลาที่เหมาะสม

2.2 เป็นเครื่องมือสำหรับผู้บริหาร เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงานอย่างเป็น ขั้นตอน และมีเทคนิคในการบริหาร

2.3 ช่วยให้การบริหารงานของผู้บริหารเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพตรงไปตรงมาตาม วัตถุประสงค์

2.4 สร้างความเชื่อมั่นในการดำเนินงานให้กับผู้บริหาร

2.5 ช่วยให้ผู้บริหารสามารถใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ในองค์กรได้อย่างเหมาะสม ถูกต้องกับลักษณะงานและสถานการณ์ที่เป็นอยู่

2.6 ช่วยแบ่งเบาภาระหน้าที่การควบคุมการทำงานทั้งองค์กรของผู้บริหารได้

2.7 เป็นการจัดระเบียบและดูแลบุคลากรให้ทำงานเต็มความรู้ความสามารถของแต่ละ คนให้มากที่สุดเพื่อประสิทธิผลของงาน

2.8 ช่วยให้ผู้บริหารมอบหมายงานและสั่งการให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติงานได้ โดยตรงตามความสามารถ เขาก็จะเกิดความภาคภูมิใจ และถือเป็นเกียรติ รวมทั้งตั้งใจในการทำงาน ให้กับองค์กร

2.9 ผู้บริหารที่ใช้เทคนิคการบริหารจะตัดสินใจได้อย่างถูกต้องเหมาะสมกับ สถานการณ์เพราะความสามารถคาดคะเนเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นได้

3. ความสำคัญต่อผู้ปฏิบัติงาน

3.1 ช่วยให้ผู้ปฏิบัติงานเกิดการยอมรับ ศรัทธา และสนับสนุนการดำเนินงานของผู้บริหาร และกล้าที่จะเสนอความคิดเห็น

3.2 ช่วยให้ผู้ปฏิบัติหน้าที่ด้วยความมั่นใจ เต็มใจ เต็มความสามารถ และเต็มเวลา

3.3 สามารถดึงเอาศักยภาพที่มีอยู่ในตัวผู้ปฏิบัติงานของแต่ละคนออกมาใช้ให้เกิด ประโยชน์สูงสุดแก่องค์กร

3.4 เปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานมีอิสระในการทำงานอันจะทำให้เกิดความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงาน

3.5 เสริมสร้างกำลังใจ ความสามัคคีในการทำงาน และป้องกันการสมองไหลไปยังระบบงานเอกชน

3.6 ลดข้อข้องใจและข้อขัดแย้งระหว่างเพื่อนร่วมงาน โดยเฉพาะอย่างยิ่งกับผู้บริหาร ทำให้เกิดบรรยากาศที่ดีในการทำงาน

3.7 ทำให้ผู้ปฏิบัติงานทราบทิศทางในการทำงานและเกิดทักษะจากการทำงาน

3.8 ทำให้ผู้ปฏิบัติงานสามารถนำทรัพยากรขององค์กรมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดเพราะผู้บริหารเปิดโอกาสให้ใช้ รวมทั้งจัดหาทรัพยากรใหม่ ๆ ที่จำเป็นในการทำงานอยู่ตลอดเวลา

ปรัชญา เวสารัชช์ (2554 : 3) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารว่าเป็นการจัดการที่มีระบบและดำเนินการอย่างต่อเนื่อง มีบุคคลและหน่วยงานที่รับผิดชอบเข้าร่วมดำเนินการ มีรูปแบบ ขั้นตอน กติกา และวิธีดำเนินการ มีทรัพยากรสนับสนุน และมีกระบวนการประเมินผลที่เที่ยงตรงและเชื่อถือได้

ฮอย และมิสเกิล (Hoy and Miskel, 2001 : 4) ได้กล่าวถึงการบริหารว่ามีความสำคัญและส่งผลโดยตรงต่อความสำเร็จในงานของผู้บริหาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการบริหารจะประสบความสำเร็จหรือไม่ขึ้นอยู่กับสมรรถภาพในการนำและการใช้ภาวะผู้นำในการปรับเปลี่ยนและพัฒนางานให้ดีขึ้น

สรุปได้ว่า การบริหารมีความสำคัญต่อระบบการปฏิบัติงานของมนุษย์ งานใด ๆ จะประสบผลสำเร็จได้ต้องอาศัยระบบการบริหารเป็นเครื่องชี้นำขององค์กร เพราะจะเป็นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับความสำเร็จและความล้มเหลวของสังคมมนุษย์ถ้าขาดระบบการบริหารที่ดี

กระบวนการของการบริหาร

นักวิชาการได้กล่าวถึงกระบวนการของการบริหารไว้ดังนี้

ชร สุนทรายุทธ (ม.ป.ป. : 56) กล่าวถึงแนวคิดเกี่ยวกับขั้นตอนในกระบวนการบริหารการศึกษาว่ามี 4 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. การวางแผน (Planing) การเลือกวิธีการทำงานเพื่อให้บรรลุผลตามเป้าหมายขององค์กร และกำหนดว่าจะทำงานนั้นอย่างไร

2. การจัดองค์กร (Organization) การนำเอาแผนงานที่กำหนดไว้มากำหนดหน้าที่สำหรับบุคลากรหรือกลุ่มบุคคลที่จะปฏิบัติภายในองค์กร เป็นการเริ่มต้นของกลไกในการนำเอาแผนงานไปสู่การปฏิบัติ

3. การนำ (Leading) เกี่ยวข้องกับการจูงใจ ภาวะผู้นำ และการสื่อสารระหว่างบุคคล องค์การเพื่อช่วยให้องค์การบรรลุวัตถุประสงค์ตามต้องการ

4. การควบคุม (Controlling) หน้าที่ทางการจัดการสำหรับผู้บริหารในการรวบรวม ข้อมูลเพื่อใช้เป็นมาตรฐานวัดผลการทำงานในองค์การ รวมทั้งการวัดผลการทำงานในปัจจุบันเพื่อ กำหนดมาตรฐานขึ้น และเปรียบเทียบกับผลงานที่ทำได้เพื่อปรับปรุงแก้ไขผลการทำงานได้ สอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดขึ้น

เจสส์ (Jesse. 1999 : 140) ได้กล่าวถึงการบริหารการศึกษานั้นจะต้องดำเนินการไปตาม กระบวนการบริหาร ซึ่งมี 5 ขั้นตอน ดังนี้

1. การวางแผน (Planning) คือ การกำหนดแผนงานและโครงการไว้ล่วงหน้า
  2. การจัดองค์การ (Organizing) คือ การกำหนดตำแหน่งและหน้าที่ในหน่วยงานให้ ชัดเจน
  3. การสั่งการ (Directing) คือ การพิจารณาสั่งการและมอบหมายงาน
  4. การประสานงาน (Coordinating) คือ การสร้างความสัมพันธ์ระหว่างหน่วยงานและ ตำแหน่งต่าง ๆ ในหน่วยงาน
  5. การควบคุมงาน (Controlling) คือ เป็นการติดตามและประเมินผลการปฏิบัติงาน
- สรุปได้ว่า กระบวนการของการบริหารเป็นหน้าที่ของผู้บริหารซึ่งมีการปฏิบัติงานตาม กระบวนการ โดยเป็นผู้วางแผนจัดองค์การจัดคนเข้าทำงานสั่งการประสานงานและการควบคุมการ ทำงานเพื่อให้ไปถึงเป้าหมายที่กำหนดไว้ขององค์การผู้บริหารจึงให้ความสำคัญต่อกระบวนการบริหาร ทั้งนี้การบริหารงานสถานศึกษาเป็นการบริหารที่มีเอกลักษณ์ลักษณะเฉพาะของการดำเนินงานดังกล่าว ตามลำดับต่อไป

การบริหารสถานศึกษา

ความหมายของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

การบริหาร (Administration) มีรากศัพท์มาจากภาษาละติน “Administatrac” หมายถึง ช่วยเหลือ (Assist) หรืออำนวยความสะดวก (Direct) การบริหารมีความสัมพันธ์หรือมีความหมายใกล้เคียง กับคำว่า “Minister” ซึ่งหมายถึง การรับใช้หรือผู้รับใช้ หรือผู้รับใช้รัฐ คือ รัฐมนตรี สำหรับความหมาย เดิมของคำว่า Administer หมายถึง การติดตามดูแลสิ่งต่าง ๆ (วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. ออนไลน์. ม.ป.ป.)

วิจิตร ศรีสอ้าน และคนอื่น ๆ (ออนไลน์ : 2548) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมของกลุ่มบุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันทำกิจกรรมหลักให้บรรลุวัตถุประสงค์ ร่วมกันโดยใช้กระบวนการและทรัพยากรที่เหมาะสม

หวน พันธุ์พันธ์ (2548 : 50) ได้กล่าวว่าการบริหารการศึกษา หมายถึง กิจกรรมต่าง ๆ ที่บุคคลหลายคนร่วมมือกันดำเนินการ เพื่อพัฒนาเด็กเยาวชน ประชาชน หรือสมาชิกของสังคมในทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถ ทักษะคติ พฤติกรรม ค่านิยม หรือคุณธรรม ทั้งในด้านการสังคม การเมือง และเศรษฐกิจ เพื่อให้บุคคลดังกล่าวเป็นสมาชิกที่ดีและมีประสิทธิภาพของสังคม โดยกระบวนการต่าง ๆ ทั้งที่เป็นระเบียบแบบแผน และไม่เป็นระเบียบแบบแผน

กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 69) ได้ให้ความหมายของการบริหารสถานศึกษาว่าหมายถึง การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรและหน่วยงานในท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการ โดยคณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่ กำกับ ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และจัดทำหลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป การจัดการศึกษายุคใหม่มีความจำเป็นที่ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความรู้สึกมีอำนาจ และมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อชุมชน นำไปสู่การดำเนินงานด้านการศึกษามีประสิทธิภาพ และช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา

กู๊ด (Good. 1973 : 14) ได้กล่าวไว้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การวินิจฉัย สั่งการ การควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจสถานศึกษา และการดำเนินการที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร

แคมเบล (Campbell. 1977 : 12) กล่าวว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง การจัดแผน ยุทธศาสตร์ทางการศึกษาเพื่อพัฒนาโรงเรียนให้บรรลุผลตามเป้าหมาย

สรุปได้ว่า การบริหารสถานศึกษา หมายถึง กิจกรรมทางการศึกษาของกลุ่มบุคคล โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอน ให้แก่ครูผู้สอนได้มีเครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์และสื่อการสอน รวมถึงสร้างบรรยากาศ ทำให้ผู้เรียนสำเร็จการศึกษาตามวัตถุประสงค์ของหลักสูตรอย่างมีคุณภาพ

ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา ไว้ดังนี้

กระทรวงศึกษาธิการ (2547 : 11) ได้ให้ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่าเป็น การบริหารจัดการศึกษาของสถานศึกษาปัจจุบันสถานศึกษาทุกแห่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลซึ่งการเป็น นิติบุคคลของสถานศึกษาเกิดขึ้นตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ มาตรา 35 สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐานตามมาตรา 34 (2) เฉพาะที่เป็นโรงเรียนมีฐานะเป็น นิติบุคคลการเป็นนิติบุคคลของสถานศึกษาดังกล่าวนอกจากเป็นสถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคลตาม กฎหมายระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการแล้วยังมีลักษณะนิติบุคคลตามประมวล กฎหมายแพ่งและพาณิชย์กฎหมายมหาชนและกฎหมายเอกชนด้วยเหตุนี้สถานศึกษาที่เป็นนิติบุคคล จะต้องมีสถิติและหน้าที่และมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายดังกล่าวทั้งการบริหารงานวิชาการ การ บริหารงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไป สถานศึกษาที่จัดการศึกษาขั้น พื้นฐานในสังกัดเขตพื้นที่การศึกษาที่ได้รับสถานภาพเป็นนิติบุคคลโดยบัญญัติในมาตรา 35 แห่ง ระเบียบพระราชบัญญัติระเบียบราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550 : 2-3) ได้ให้ความสำคัญของการบริหาร สถานศึกษาว่าเป็นการบริหารแบบนิติบุคคลโดยมีรูปแบบการกระจายอำนาจและได้กำหนด หลักเกณฑ์รูปแบบการกระจายอำนาจ ดังนี้

1. กำหนดการกระจายอำนาจไว้ในกฎหมาย
2. มอบอำนาจจากผู้มีอำนาจตามกฎหมายจากส่วนกลางไปสู่เขตพื้นที่การศึกษาและ สถานศึกษา
3. แบ่งอำนาจโดยการแบ่งอำนาจให้ผู้ปฏิบัติราชการแทน

วิทยากร เชียงกูล (2551 : 19) ได้กล่าวถึงความสำคัญของการบริหารสถานศึกษาว่า การบริหารสถานศึกษาในรูปแบบการกระจายอำนาจโดยตรงสู่สถานศึกษา เป็นรูปแบบการบริหาร จัดการศึกษาที่เกิดขึ้นใหม่ตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน

สรุปได้ว่า ความสำคัญของการบริหารสถานศึกษา เป็นการบริหารงานแบบนิติบุคคล มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลาง คือ กระทรวงศึกษาธิการสู่สถานศึกษาในส่วนของ การอาชีวศึกษามี การกระจายอำนาจจากสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาสู่วิทยาลัยในอาชีวศึกษาจังหวัด

กระบวนการของการบริหารสถานศึกษา

นักวิชาการได้กล่าวถึงของกระบวนการของการบริหารสถานศึกษาไว้ดังนี้

วันชัย มีชาติ (2550 : 168-169) ได้กล่าวถึงกระบวนการของการบริหารสถานศึกษาไว้ว่าเป็นการแบ่งสายงานหลักและสายสนับสนุน โดยพิจารณาจากกระบวนการที่ปฏิบัติในองค์กรและแยกกระบวนการที่มีอยู่แบ่งออกเป็นปฏิบัติ 2 กลุ่ม ดังนี้

1. สายงานหลัก เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการหลักขององค์กรในการแปลสภาพปัจจัยนำเข้าเป็นปัจจัยนำออกและส่งมอบผลผลิตหรือผลลัพธ์สู่สภาพแวดล้อม การปฏิบัติงานของบุคลากรสายหลักจะส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายขององค์กรโดยตรง เช่น สายงานหลักของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ผู้อำนวยการโรงเรียน รองผู้อำนวยการโรงเรียน หัวหน้างาน หัวหน้าครูช่วงชั้นและหัวหน้าครูสายชั้นถือเป็นบุคลากรสายงานหลักทำหน้าที่บริหารจึงเกี่ยวข้องกับการสร้างผลผลิตของสถานศึกษาโดยตรง

2. สายสนับสนุน เป็นกลุ่มที่ปฏิบัติหน้าที่สนับสนุนและช่วยเหลือในการปฏิบัติหน้าที่หรือกระบวนการหลักขององค์กร งานในสายสนับสนุนไม่ได้มีส่วนโดยตรงในการสร้างผลผลิตและการให้บริการ งานในกลุ่มงานสนับสนุนจะเป็นเรื่องของการอำนวยความสะดวกและช่วยให้งานในสายงานหลักดำเนินไปด้วยดี สายงานสนับสนุนในองค์กร ได้แก่ งานบำรุงรักษาระบบการทำงานในองค์กร ตัวอย่างงานสนับสนุนได้แก่งานด้านการบริหารบุคคล งานด้านธุรการ งานบริหารงานทั่วไป งานบัญชี งานสารบรรณและเอกสาร งานประชาสัมพันธ์และสารสนเทศ

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา (ออนไลน์ : 2556) ได้แบ่งกระบวนการบริหารสถานศึกษาออกเป็น 4 ฝ่าย ดังนี้

1. ฝ่ายบริหารทรัพยากร แบ่งออกเป็นดังนี้

1.1 งานบริหารงานทั่วไป

1.2 งานบุคลากร

1.3 งานการเงิน

1.4 งานการบัญชี

1.5 งานพัสดุ

1.6 งานอาคารสถานที่

1.7 งานทะเบียน

1.8 งานประชาสัมพันธ์

2. ฝ่ายแผนงานและความร่วมมือ แบ่งออกเป็นดังนี้

2.1 งานวางแผนและงบประมาณ

2.2 งานศูนย์ข้อมูลและสารสนเทศ

2.3 งานความร่วมมือ

- 2.4 งานวิจัย พัฒนา นวัตกรรมและสิ่งประดิษฐ์
- 2.5 งานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา
- 2.6 งานส่งเสริมผลิตผล การค้าและประกอบธุรกิจ
- 2.7 งานฟาร์มและโรงงาน (เฉพาะสถานศึกษาที่เปิดสอน)
3. ฝ่ายพัฒนากิจการนักเรียนนักศึกษา แบ่งออกเป็นดังนี้
  - 3.1 งานกิจกรรมนักเรียนนักศึกษา
  - 3.2 งานครูที่ปรึกษา
  - 3.3 งานปกครอง
  - 3.4 งานแนะแนวอาชีพและการจัดหางาน
  - 3.5 งานสวัสดิการนักเรียนนักศึกษา
  - 3.6 งานโครงการพิเศษและการบริการชุมชน
4. ฝ่ายวิชาการ แบ่งออกเป็นดังนี้
  - 4.1 แผนกวิชา
  - 4.2 งานพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอน
  - 4.3 งานวัดผลและประเมินผล
  - 4.4 งานวิทยบริการและห้องสมุด
  - 4.5 งานอาชีวศึกษาระบบทวิภาคี
  - 4.6 งานสื่อการเรียนการสอน

แรมเซเยอร์ และคณะ (Ramseyer and et al. 1995 : 18) ได้กล่าวถึง กระบวนการของการบริหารสถานศึกษาไว้โดยแบ่งตามงานไว้ 8 ประเภท ดังนี้

1. งานพัฒนาการสอนและหลักสูตร
2. งานธุรการ การเงินและการบริการต่าง ๆ ของโรงเรียน
3. งานเป็นผู้นำชุมชนที่ตั้งอยู่
4. งานบุคคล
5. งานอาคารสถานที่
6. งานจัดการรับส่งนักเรียน
7. งานจัดระบบบริหาร โรงเรียนให้ถูกต้องและ
8. งานปกครองดูแลนักเรียน

สรุปได้ว่า กระบวนการของการบริหารสถานศึกษาเป็นวิธีการที่เป็นขั้นตอนและมีหน้าที่ในการปฏิบัติงานที่ชัดเจน มีการแบ่งงานออกเป็นฝ่ายต่างๆ ตามกระบวนการหลัก คือ การวางแผน การจัดสรรทรัพยากร การประสานความร่วมมือ การควบคุม และการประเมินผล ดังนั้นผู้บริหาร

จำเป็นต้องทราบถึงกระบวนการต่าง ๆ ทุกขั้นตอนในสถานศึกษา โดยบริหารสถานศึกษาตามกระบวนการอย่างมีประสิทธิภาพ

บทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา

นักวิชาการ ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ ดังนี้

ศิริชัย ชินะดังกูร (2554 : 24-25) ได้กล่าวถึงบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาว่า วิธีการบริหารแบบเดิมที่ต้องรับคำสั่งจากส่วนกลางตั้งแต่ งานวิชาการหลักสูตรงบประมาณบุคลากร และทรัพยากรเพื่อการศึกษาตลอดจนการแก้ปัญหาที่ต้องเสนอเรื่องขึ้นไปตามลำดับเมื่อการบริหารเข้าสู่ระบบการบริหารที่ใช้โรงเรียนเป็นฐานบทบาทของผู้บริหารเพื่อการพัฒนาสถานศึกษาสู่ความสำเร็จนอกเหนือจากความเป็นนักประสิทธิผลของผู้บริหารแล้ว ผู้บริหารต้องมีบทบาทดังนี้

1. บทบาทของแบบผู้นำการพัฒนาโดยอาศัยความร่วมมือขององค์กรบุคคลหรือคณะกรรมการมีความอิสระและคล่องตัวในการบริหารจัดการควบคู่ไปกับความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้
2. บทบาทในการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นตัดสินใจเองโดยใช้กระบวนการกลุ่มข้อมูลสารสนเทศและกระบวนการตัดสินใจ
3. บทบาทในการพัฒนาบุคลากรในสถานศึกษาให้เป็นมืออาชีพทั้งในด้านมาตรฐานวิชาชีพคุณธรรมจริยธรรมให้มีความสามารถและทักษะทั้งในด้านหน้าที่และกระบวนการมีการพัฒนาตนเองให้ทันสมัยในวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง
4. บทบาทในการสร้างศรัทธาให้เกิดขึ้นในครูทำให้ครูจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ผู้เรียนรู้วิธีเรียนครูเปลี่ยนวิธีสอนจัดบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้
5. บทบาทในการให้ออกาสครูอยู่ในฐานะผู้ร่วมงานร่วมตัดสินใจเป็นนักพัฒนาและนักปฏิบัติร่วมกับผู้บริหารและคณะกรรมการวางแผนพัฒนาระยะยาว (ธรรมนูญโรงเรียน) และการจัดทำแผนประจำปี
6. บทบาทของการเป็นนักประชาสัมพันธ์ที่ดีประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสถานศึกษาทุกด้านอย่างต่อเนื่องสร้างความสัมพันธ์กับผู้ปกครองและชุมชนให้ผู้ปกครองและชุมชนเป็นทั้งผู้ให้และผู้รับผู้ร่วมหุ้นผู้สนับสนุนทั้งในเชิงปริมาณและคุณภาพช่วยเหลือดูแลทรัพยากรบุคคลในโรงเรียนให้ข้อมูลที่เป็นประโยชน์มีส่วนร่วมแก้ไขปัญหาในกรณีเกิดปัญหาขึ้นในโรงเรียน

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ (2549 : 3) ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษาไว้ว่า กระบวนการจัดกิจกรรมการทำงานอย่างเป็นระเบียบ ด้วยเทคนิคและวิธีปฏิบัติงานอย่างเหมาะสม โดยการใช้ทรัพยากรมนุษย์ (Human Resource) เงินทุน (Money) วัสดุอุปกรณ์ (Material) และ

ระยะเวลาในการดำเนินงาน (Critical Moment) ร่วมมือร่วมใจกันปฏิบัติงานด้วยจิตรับผิดชอบ เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์กรอย่างมีประสิทธิภาพ

วันทนา เมืองจันทร์ (ออนไลน์, 2556) กล่าวว่า ในการบริหารสถานศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามบทบาทของผู้บริหารสถานศึกษานั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องทำงานด้วยจิตใจที่แน่วแน่ มั่นคง โดยฝึกอุดมคติและไม่ย่อท้อต่ออุปสรรคและปัญหานั้นๆ การที่จะต้องเผชิญและค้นหาทางแก้ไขให้สำเร็จ ดังนั้นการแสดงบทบาทที่เหมาะสมกับสถานภาพของผู้บริหารและแสดงให้เหมาะสมกับตำแหน่งของผู้นำสูงสุดในสถานศึกษาจึงเป็นสิ่งจำเป็น อีกทั้งจะต้องเป็นบทบาทที่ครูผู้สอน ผู้เรียน ผู้ปกครอง ชุมชน และสังคมคาดหวังว่าผู้บริหารควรจะเป็น ซึ่งได้แก่ผู้บริหารควรจะเป็นผู้นำทางวิชาการที่เข้มแข็งมีการพัฒนางานวิชาการอย่างเป็นระบบมีกระบวนการบริหารจัดการที่เป็นที่ยอมรับพร้อม ๆ กับการเป็นนักพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และลึกซึ้งตลอดจนมีความรู้ ความสามารถที่จะก้าวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ของชุมชนของสังคมและของโลก ด้วยการพัฒนาสถานศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพ เพื่อสร้างสรรค์ศรัทธา ความเชื่อมั่นในตัวผู้บริหารให้บังเกิดแก่ทุกคน นอกจากนี้บทบาทในฐานะผู้ช่วยเหลือ เกื้อกูล ผู้ร่วมงานและผู้ใต้บังคับบัญชาที่ยังเป็นบทบาทที่จำเป็น ในยุคสมัยของสังคมวัตถุนิยมซึ่งให้ความสำคัญด้านวัตถุมากกว่าการเห็นความสำคัญของการพัฒนาด้านจิตใจ ผู้บริหารที่มีจิตใจที่พร้อมจะเป็นผู้ให้ยอมเป็นผู้ที่สมควรแก่การยกย่อง สรรเสริญ ประการสำคัญ ถ้าผู้บริหารสามารถใช้ปัญญาในการกระทำตนให้เป็นตัวอย่างที่ดีในด้านการมีคุณธรรมจริยธรรม ก็จะยิ่งทำให้การแสดงบทบาทต่าง ๆ สมบูรณ์ยิ่งขึ้น นอกจากนั้น บทบาทในการตัดสินใจที่มีประสิทธิผล ก็จะทำให้เป็นผู้บริหารมืออาชีพเพราะตัดสินใจไม่พลาด ส่วนอีกบทบาทหนึ่งที่ไม่ควรละเลยก็คือ การเป็นนักพูดที่มีศิลป์ มีศิลปะในการเจรจาต่อรองตลอดจน เป็นนักฟังที่ดีที่พร้อมที่จะรับฟังความคิดเห็นของผู้คนรอบข้าง อีกทั้งยังเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจแก่ผู้ร่วมงานเมื่อมีผู้รับฟังปัญหาข้อคับข้องใจผู้บริหารที่สามารถแสดงบทบาทต่าง ๆ ดังกล่าวมาแล้ว และบทบาทอื่น ๆ ตามสถานการณ์ให้เหมาะสมก็ย่อมจะนำไปสู่ความสำเร็จในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

สรุปได้ว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและหน้าที่ในการเป็นผู้นำทางวิชาการและผู้นำทางการพัฒนา โดยใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วมเป็นผู้อำนวยความสะดวกทั้งทางด้านวิชาการและการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ ประสานสัมพันธ์กับทุกฝ่ายตลอดจนส่งเสริมการพัฒนาคูและบุคลากรในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่องเป็นผู้มีทัศนคติในเชิงบวกกับผู้ร่วมงาน บริหารสถานศึกษาด้วยวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล แน่วแน่ มั่นคง ไม่ย่อท้อต่ออุปสรรค เป็นนักพูดที่มีศิลป์และเป็นนักฟังที่ดี

หลักธรรมาภิบาล

ความหมายของธรรมาภิบาล

นักวิชาการได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลไว้ ดังนี้

อานันท์ ปันยารชุน (ออนไลน์. 2547) ให้ความหมายของธรรมาภิบาล ซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลไว้ว่า ผลลัพธ์ของการจัดการกิจกรรมซึ่งบุคคลทั้งในและสถาบันทั้งในภาครัฐและเอกชนมีผลประโยชน์ร่วมกันซึ่งอาจนำไปสู่การผสมผสานผลประโยชน์ที่หลากหลายและขัดแย้งกัน ได้โดยสภาวะธรรมาภิบาลคือองค์ประกอบที่ทำให้เกิดการจัดการอย่างมีประสิทธิภาพเพื่อให้แน่ใจว่านโยบายที่กำหนดไว้จะได้ผลหมายถึงการมีบรรทัดฐานเพื่อให้มีความแน่ใจว่ารัฐบาลจะสามารถสร้างผลงานตามที่สัญญาไว้กับประชาชน

ปาริชาติ เทพอารักษ์ และอมรารธรรม ทิวถนอม (2549 : 79) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง หลักการบริหารงานที่สร้างความโปร่งใส สร้างความเป็นธรรม การมีส่วนร่วม ความมีประสิทธิภาพและความคุ้มค่า ตลอดจนรับผิดชอบต่อผลการกระทำ

สุทัศน์ สุธาทิกุลสมบัติ (2550 : 1) ได้ให้ความหมายของธรรมาภิบาลว่า หมายถึง กระบวนการตัดสินใจที่จะปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ธรรมาภิบาล (Governance) ได้ให้ความสำคัญกับองค์กรที่มีรูปแบบ (Formal) และไม่มีรูปแบบ (Informal) ซึ่งคนที่อยู่ในองค์กรนั้นเป็นผู้ตัดสินใจการกระทำตามโครงสร้างและแนวทางที่ได้กำหนดไว้

ศิลปพร ศรีจันทเพชร (2553 : 1) ได้ให้ความหมายของบรรษัทภิบาลซึ่งมีความหมายเกี่ยวข้องกับธรรมาภิบาลไว้ว่าเป็นการใช้ธรรมาภิบาลในระดับกิจการ ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทยแปลธรรมาภิบาลอย่างเป็นทางการว่า การกำกับดูแลกิจการที่ระดับภาครัฐ อาจใช้คำว่า ธรรมาภิบาลหรือการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี ไม่ว่าจะนำธรรมาภิบาลไปใช้ที่ใด หรือในระดับใด แนวทางและหลักการพื้นฐานของธรรมาภิบาลดูเหมือนจะคล้ายคลึงกัน คือ การตั้งอยู่ในความถูกต้องและเป็นธรรมสังคมชุมชนก็จะอยู่ร่วมกันได้อย่างสงบสุข

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาล หมายถึง การบริหารจัดการบ้านเมืองและสังคมที่ดี โดยมีส่วนเกี่ยวข้องกับทั้งภาครัฐองค์กรเอกชนประชาชน โดยสามารถควบคุมดูแลและตรวจสอบซึ่งกันและกันได้ ยึดหลักความโปร่งใส ความยุติธรรมมีส่วนร่วมเสมอภาคภายใต้กรอบกฎหมายที่เป็นธรรมโดยมีกลไกของรัฐเป็นแกนนำในการปฏิบัติทั้งภาคเศรษฐกิจสังคมและการเมืองเพื่อนำไปสู่การพัฒนาประเทศที่ยั่งยืน

ความสำคัญของธรรมาภิบาล

นักวิชาการได้ให้ความหมายของสำคัญของธรรมาภิบาลไว้ดังนี้

สถาบันปวช อิงภาคณ์ (2548 : 1) ได้กำหนดไว้ว่า ธรรมเนียมปฏิบัติเป็นเรื่องที่มีสำคัญมากสมควรได้รับการส่งเสริมจากทุกภาคส่วนของสังคม เพราะถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพแก่สังคมไทยในทุก ๆ ด้าน

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 1 (2549 : 3) ได้ให้ความสำคัญของธรรมเนียมปฏิบัติว่าการส่งเสริมภาคธุรกิจเอกชน ให้เกิดความเข้มแข็ง สุจริต โดยจัดให้มีกฎ ระเบียบ และสร้างแรงจูงใจให้ธุรกิจที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์เข้าร่วมในกระบวนการ “บริษัทภิบาล” เพิ่มขึ้น โดยกำหนดมาตรการการส่งเสริมให้ผู้ลงทุนรายย่อยมีความกระตือรือร้นที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารธุรกิจ มีมาตรการส่งเสริมกรรมการและผู้บริหารรับผิดชอบต่อผู้ถือหุ้น เจ้าหนี้ และผู้บริโภคมากขึ้น ส่งเสริมสถาบันวิชาชีพให้มีบทบาทในการสร้างธรรมเนียมปฏิบัติและรณรงค์สร้างความรู้ความเข้าใจให้ธุรกิจเอกชน ผู้บริหาร/กรรมการ ผู้ถือหุ้น ตลอดจนประชาชนทั่วไปไปสู่ถึงประโยชน์ในการกำกับดูแลธุรกิจที่ดีธรรมเนียมปฏิบัติ เสริมสร้างการเมืองที่โปร่งใสและพัฒนาวัฒนธรรมประชาธิปไตย มีการพัฒนาส่งเสริมการเมืองให้โปร่งใสสุจริตและชอบธรรมในการใช้อำนาจ โดยให้ทุกภาคส่วนของสังคมร่วมกันกำหนดมาตรฐาน คุณธรรมและจริยธรรมของนักการเมืองและยึดถือปฏิบัติ

วิชัย ต้นศิริ (2549 : 15) ได้กล่าวถึงความสำคัญของธรรมเนียมปฏิบัติไว้ว่า สามารถนำมาใช้ในการจัดการศึกษาโดยกำหนดให้มีการกระจายอำนาจบริหารจัดการศึกษาด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารทั่วไป ไปยังสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง โดยมุ่งหวังว่าจะสามารถแก้ปัญหาทางการบริหารและจัดการศึกษา ซึ่งมีปัญหาเรื่องการรวมศูนย์อำนาจเข้าสู่ส่วนกลางและขาดเอกภาพทั้งด้านนโยบายและการบริหาร

ธีระ รุณเจริญ (2550 : 27-29) กล่าวว่า ความสำคัญของธรรมเนียมปฏิบัติ ซึ่งเป็นแนวทางปฏิบัติของหน่วยงานทางการศึกษา ดังนี้

1. พระราชกฤษฎีกานี้ใช้บังคับส่วนราชการตามกฎหมายว่าด้วยการปรับปรุงกระทรวง ทบวง กรม และหน่วยงานอื่นของรัฐในกำกับของราชการฝ่ายบริหาร แต่ไม่รวมถึงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. การบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีเป็นการบริหารงานเพื่อ
  - 2.1 เกิดประโยชน์สุขของประชาชน
  - 2.2 เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ
  - 2.3 มีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ
  - 2.4 ไม่มีขั้นตอนในการปฏิบัติงานเกินความจำเป็น
  - 2.5 มีการปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการให้ทันต่อสถานการณ์

- 2.6 ประชาชนได้รับการอำนวยความสะดวก และได้รับการตอบสนองตามความต้องการ
- 2.7 มีการประเมินผลการปฏิบัติราชการอย่างสม่ำเสมอ
3. การบริหารเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน มีแนวทางดังนี้
  - 3.1 กำหนดภารกิจตามวัตถุประสงค์และสอดคล้องกับแนวนโยบาย
  - 3.2 ปฏิบัติภารกิจด้วยความซื่อสัตย์สุจริต สามารถตรวจสอบได้
  - 3.3 จัดให้มีการศึกษาวิเคราะห์ ผลดี ผลเสีย ก่อนเริ่มดำเนินการ
  - 3.4 รับฟังความคิดเห็นและความพึงพอใจของสังคม
  - 3.5 แก้ไขปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินการ โดยเร็ว
4. การบริหารราชการเพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ต่อภารกิจของรัฐ ให้ปฏิบัติดังนี้
  - 4.1 จัดทำแผนปฏิบัติล่วงหน้า
  - 4.2 ในแผนให้มีรายละเอียด ขั้นตอน ระยะเวลา และงบประมาณในการดำเนินการ
  - 4.3 จัดให้มีการติดตามและประเมินผลปฏิบัติ
  - 4.4 เมื่อเกิดผลกระทบต่อประชาชนในการปฏิบัติตามภารกิจให้เป็นหน้าที่ที่ต้องแก้ไข และบรรเทาผลกระทบหรือเปลี่ยนแผนตามความเหมาะสม
5. การบริหารราชการอย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดความคุ้มค่าในเชิงภารกิจของรัฐ ให้ดำเนินการดังนี้
  - 5.1 กำหนดเป้าหมาย แผนการดำเนินงาน ระยะเวลาแล้วเสร็จ และงบประมาณและเผยแพร่ให้ส่วนราชการและประชาชน
  - 5.2 ทำบัญชีต้นทุนงานบริการสาธารณะตามกำหนด
  - 5.3 ให้มีความคุ้มค่าในการปฏิบัติ
  - 5.4 ถ้ามีการดำเนินการขออนุญาต ขออนุมัติหรือความเห็นแจ้งผลภายใน 15 วัน
  - 5.5 วินิจฉัยชี้ขาดปัญหาใดๆ โดยเร็ว
  - 5.6 ปกติให้ส่งราชการเป็นลายลักษณ์อักษร
6. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน ให้ปฏิบัติดังนี้
  - 6.1 จัดให้มีการกระจายอำนาจการตัดสินใจ
  - 6.2 ก.พ.ร. โดยความเห็นชอบของ ค.ร.ม. สามารถกำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ/แนวทางการกระจายอำนาจก็ได้
  - 6.3 ให้จัดทำแผนภูมิ ขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการเปิดเผยไว้
  - 6.4 จัดศูนย์อำนวยความสะดวกเป็นศูนย์บริการเพิ่ม
  - 6.5 ให้จัดเจ้าหน้าที่ไว้ศูนย์บริการร่วม

- 6.6 ให้จัดศูนย์บริการร่วมไว้ ณ ศาลากลางจังหวัด ที่ว่าการอำเภอ
7. การปรับปรุงภารกิจของส่วนราชการ ให้ดำเนินการดังนี้
- 7.1 จัดให้มีการทบทวนภารกิจ
  - 7.2 ห้ามมิให้จัดตั้งหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายกัน
  - 7.3 ดำเนินการตรวจสอบและทบทวนกฎหมาย กฎ ระเบียบของหน่วยงาน
  - 7.4 ให้สำนักงานกฤษฎีกาเสนอแนะต่อส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง เมื่อเห็นว่ากฎหมาย ระเบียบ ไม่สอดคล้องหรือเหมาะสมเป็นอุปสรรค เพื่อดำเนินการแก้ไขปรับปรุงต่อไป
8. การอำนวยความสะดวกและการตอบสนองความต้องการของประชาชน ให้ดำเนินการ ดังนี้
- 8.1 บริการประชาชน หรือติดต่อประสานงานกับส่วนราชการด้วยกัน โดยกำหนด ระยะเวลาแล้วเสร็จให้เป็นที่รับทราบ
  - 8.2 ตอบคำถามหรือแจ้งการดำเนินงานให้ทราบภายใน 15 วัน
  - 8.3 จัดให้มีระบบเครือข่ายสารสนเทศเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน
  - 8.4 ให้กระทรวงเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารจัดให้มีระบบเครือข่ายกลาง ขึ้น เพื่อความสะดวกและรวดเร็วของประชาชน
  - 8.5 ถ้ามีการร้องเรียน เสนอแนะหรือความเห็นเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการอุปสรรค ความยุ่งยากหรือปัญหาต้องพิจารณาให้ลุล่วง อาจใช้ IT ก็ได้
  - 8.6 ให้ส่วนราชการที่มีอำนาจ ออกกฎ ระเบียบ หรือประกาศปรับปรุงแก้ไขให้ เหมาะสมโดยเร็ว
  - 8.7 ให้ปฏิบัติราชการโดยปกติเป็นเรื่องเปิดเผย
  - 8.8 จัดให้มีการเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับงบประมาณรายจ่ายแต่ละปี สามารถดูหรือ ตรวจสอบได้
9. การประเมินผลการปฏิบัติราชการ ให้ดำเนินการดังนี้
- 9.1 จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ คุณภาพการบริการและความพึงพอใจของ ประชาชน
  - 9.2 อาจจัดให้มีการประเมินภาพรวมของผู้บังคับบัญชาแต่ละระดับ
  - 9.3 จัดประเมินผลการปฏิบัติงานตามตำแหน่ง ประโยชน์และผลสัมฤทธิ์ของหน่วย ราชการ

9.4 ถ้าการบริการของส่วนงานใดมีคุณภาพ และเป็นไปตามเป้าหมายแก่ประชาชน พอใจ ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (ก.พ.ร.) เสนอ คณะรัฐมนตรี (ค.ร.ม.) จัดสรรเงินเพิ่ม พิเศษเป็นบำเหน็จความชอบแก่หน่วยราชการนั้น ๆ

9.5 ให้คณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ เสนอให้รางวัลต่อคณะรัฐมนตรีสำหรับการเพิ่มประสิทธิภาพของส่วนราชการ

สรุปได้ว่า การบริหารด้วยหลักธรรมาภิบาลมีความสำคัญอย่างยิ่ง ผู้บริหารจะต้องสร้างขึ้น เป็นคุณสมบัติประจำตัว และของสถานศึกษา เพื่อให้เกิดซึ่งความเป็นธรรมในการบริหารงาน มีความโปร่งใส และสามารถตรวจสอบได้ ความสำคัญในการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลต้อง เกิดจาก 3 ภาคส่วนคือ ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาชน เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนอย่างแท้จริง

ลักษณะของธรรมาภิบาล

นักวิชาการ ได้กล่าวถึงลักษณะของธรรมาภิบาลไว้ ดังนี้

เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551 : 36) ได้กล่าวถึงลักษณะของธรรมาภิบาลว่าถูกนำไป ประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทั้งในระดับประเทศและระดับองค์กร ทั้งในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กร ไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนและผลักดันโดย องค์กรระหว่างประเทศจำนวนมากในช่วงเกือบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมาและได้รับการตอบรับอย่างดีใน หลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย แนวคิดนี้ยังสามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารเมืองได้ด้วย ซึ่ง ไม่ได้หมายความว่าเพียงการทำให้เกิดการจัดการปกครองที่ดีในระดับภายในหน่วยงานปกครอง ท้องถิ่นระดับองค์กรแต่ละแห่งเท่านั้น หากยังหมายถึง การบริหารจัดการเมืองในขอบเขตพื้นที่ของเมือง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลากหลาย กว้างขวาง เกินกว่าเพียงหน่วยงานราชการหรือองค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่น แต่รวมถึงบทบาทของธุรกิจ ร้านค้า สถานศึกษา สถานประกอบการของเอกชน และองค์กรการกุศล มูลนิธิ สมาคมต่าง ๆ ด้วย

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ (ม.ป.ป. : ไม่ปรากฏเลขหน้า) ได้กล่าวเกี่ยวกับ ลักษณะของธรรมาภิบาลไว้ว่า สืบเนื่องจากระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรีว่าด้วยการสร้างระบบ บริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 มีสาระสำคัญประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ ได้แก่ หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ หลักความคุ้มค่า แต่ละหลักสามารถจำแนกใช้ในการบริหารเป็น 3 ระดับคือ ระดับประเทศ ระดับ ภาครัฐ และระดับองค์กร ซึ่งแต่ละระดับมีความเชื่อมโยงกัน กล่าวคือ องค์กรที่มีการบริหารกิจการ บ้านเมืองและสังคมที่ดีจะช่วยสนับสนุนการบริหารจัดการที่ดีของระดับภาครัฐและระดับประเทศ ต่อ ไป ในทางกลับกันการกำหนดบทบาทของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชน ในระดับประเทศจะมีผลต่อบทบาทภารกิจและการบริหารจัดการของระดับภาครัฐและระดับองค์กรด้วย

สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี (ออนไลน์. 2556) ได้กล่าวถึงลักษณะของธรรมาภิบาล ประกอบด้วยลักษณะที่สำคัญ คือ การบริหารจัดการภาครัฐที่มีประสิทธิภาพ การตรวจสอบได้ ความโปร่งใส ความรับผิดชอบ และการมีกรอบกฎหมายสำหรับการพัฒนา ซึ่งธนาคารโลกได้แยกหลักธรรมาภิบาลออกจากแนวคิดประชาธิปไตย โดยเน้นในเรื่องประสิทธิภาพในการบริหารจัดการที่ไม่จำเป็นต้องเกิดขึ้นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย แต่ถือว่าหลักธรรมาภิบาลกับหลักประชาธิปไตยเป็นเรื่องที่ไปด้วยกัน เนื่องจากลักษณะหลายอย่างของธรรมาภิบาล เช่น ความรับผิดชอบ และความโปร่งใส ซึ่งรวมถึงการเปิดเผยข้อมูลแก่สาธารณะ และการถูกตรวจสอบโดยสาธารณะ เป็นเงื่อนไขสำคัญของประชาธิปไตย

สรุปได้ว่า ธรรมาภิบาลมีลักษณะที่เป็นแนวคิดในเชิงบวกและการปฏิบัติเพื่อนำไปสู่เป้าหมาย โดยมีความสัมพันธ์กับประชาธิปไตย คือ ธรรมาภิบาลจะเกิดขึ้นได้โดยมีประชาธิปไตยเป็นพื้นฐานในการสนับสนุน

องค์ประกอบของธรรมาภิบาล

นักวิชาการได้กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลไว้ ดังนี้

วิภาส ทองสุทธิ (2551 : 125-134) ได้กล่าวไว้ว่า หลักพื้นฐานของการบริหารกิจการบ้านเมือง และสังคมที่ดีประกอบด้วยหลักพื้นฐาน 6 ประการ ดังนี้

1. หลักนิติธรรม การตรากฎหมายที่ถูกต้อง เป็นธรรม การบังคับการให้เป็นไปตามกฎหมาย การกำหนดกฎ กติกาและการปฏิบัติตามกฎ กติกาที่ตกลงกันไว้อย่างเคร่งครัด โดยคำนึงถึงสิทธิ เสรีภาพความยุติธรรมของสมาชิก
2. หลักคุณธรรม การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม การส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนาตนเองไปพร้อมกัน เพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์ จริงใจ อดทน มีระเบียบวินัย ประกอบอาชีพสุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ
3. หลักความโปร่งใส การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติ
4. หลักความมีส่วนร่วม การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความคิดเห็นในการตัดสินใจในปัญหาสำคัญของประเทศ เช่น การประชาพิจารณ์ การแสดงประชามติ
5. หลักความพร้อมรับผิด ความตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคม การใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมือง การกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา ตลอดจนเคารพในความคิดเห็นที่แตกต่าง และมีความกล้าที่จะยอมรับผลดีและผลเสียจากการกระทำของตน
6. หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนร่วม เช่น รมณรงค์ให้คนไทยมีความประหยัด ใช้ของอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพ

สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ (2552: 8-9) ได้กำหนดองค์ประกอบของหลักธรรมาภิบาลไว้ 10 องค์ประกอบ ดังนี้

1. หลักประสิทธิผล (Effectiveness) ผลการปฏิบัติราชการที่บรรลุวัตถุประสงค์และเป้าหมายของแผนการปฏิบัติราชการตามที่ได้รับงบประมาณมาดำเนินการ รวมถึงสามารถเทียบเคียงกับส่วนราชการหรือหน่วยงานที่มีภารกิจคล้ายคลึงกัน และมีผลการปฏิบัติงานในระดับชั้นนำของประเทศเพื่อให้เกิดประโยชน์สุขต่อประชาชน โดยการปฏิบัติราชการจะต้องมีทิศทางยุทธศาสตร์ และเป้าประสงค์ที่ชัดเจน มีกระบวนการปฏิบัติงานและระบบงานที่เป็นมาตรฐาน รวมถึงมีการติดตามประสิทธิผลและพัฒนาปรับปรุงอย่างต่อเนื่องและเป็นระบบ

2. หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) การบริหารราชการตามแนวทางการกำกับดูแลที่ดีที่มีการออกแบบกระบวนการปฏิบัติงานโดยการใช้เทคนิคและเครื่องมือการบริหารจัดการที่เหมาะสมให้องค์กรสามารถใช้ทรัพยากรทั้งด้านต้นทุนแรงงานและระยะเวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการพัฒนาขีดความสามารถในการปฏิบัติราชการตามภารกิจเพื่อตอบสนองความต้องการของประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

3. หลักตอบสนอง (Responsiveness) การให้บริการที่สามารถดำเนินการได้ภายในระยะเวลาที่กำหนด และสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ รวมถึงตอบสนองตามความคาดหวังความต้องการของประชาชนผู้รับบริการ และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความหลากหลายและมีความแตกต่าง

4. หลักการรับผิดชอบ (Accountability) การแสดงความรับผิดชอบในการปฏิบัติหน้าที่ และผลงานต่อเป้าหมายที่กำหนดไว้ โดยความรับผิดชอบนั้นควรอยู่ในระดับที่สนองต่อความคาดหวังของสาธารณะ รวมทั้งการแสดงถึงความสำนึกในการรับผิดชอบต่อปัญหาสาธารณะ

5. หลักความโปร่งใส (Transparency) กระบวนการเปิดเผยอย่างตรงไปตรงมา ชี้แจงได้เมื่อมีข้อสงสัยและสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอันไม่ต้องห้ามตามกฎหมายได้อย่างเสรีโดยประชาชนสามารถรู้ทุกขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมหรือกระบวนการต่าง ๆ และสามารถตรวจสอบได้

6. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) กระบวนการที่ข้าราชการ ประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่มมีโอกาสได้เข้าร่วมในการรับรู้ เรียนรู้ ทำความเข้าใจ ร่วมแสดงทัศนะ ร่วมเสนอปัญหา/ประเด็นที่สำคัญที่เกี่ยวข้อง ร่วมคิดแนวทาง ร่วมการแก้ไขปัญหา/ร่วมในกระบวนการตัดสินใจ และร่วมกระบวนการพัฒนาในฐานะหุ้นส่วนการพัฒนา

7. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) การถ่ายโอนอำนาจการตัดสินใจ ทรัพยากร และภารกิจจากส่วนราชการส่วนกลางให้แก่หน่วยงานการปกครองท้องถิ่น (ราชการ

บริหารส่วนท้องถิ่น) และภาคประชาชนดำเนินการแทนโดยมีอิสระตามสมควร รวมถึงการมอบอำนาจและความรับผิดชอบในการตัดสินใจและการดำเนินการให้แก่บุคลากร โดยมุ่งเน้นการสร้าง ความพึงพอใจในการให้บริการต่อผู้รับบริการและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย การปรับปรุงกระบวนการ และเพิ่มผลผลิตภาพเพื่อผลการดำเนินงานที่ดีของส่วนราชการ

8. หลักนิติธรรม (Rule of Law) การใช้อำนาจของกฎหมาย กฎระเบียบ ข้อบังคับ ในการบริหารราชการด้วยความเป็นธรรม ไม่เลือกปฏิบัติ และคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย

9. หลักความเสมอภาค (Equity) การได้รับการปฏิบัติและได้รับบริการอย่างเท่าเทียมกัน โดยไม่มีการแบ่งแยกด้าน ชาย/หญิง ถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกาย หรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจและสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษา การ ฝึกรบ และอื่น ๆ

10. หลักมุ่งเน้นฉันทามติ (Consensus Oriented) การข้อตกลงทั่วไปภายในกลุ่มผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นข้อตกลงที่เกิดจากการใช้กระบวนการเพื่อหาข้อคิดเห็นจากกลุ่ม บุคคลที่ได้รับประโยชน์และเสียประโยชน์ โดยเฉพาะกลุ่มที่ได้รับผลกระทบโดยตรงซึ่งต้องไม่มี ข้อคัดค้านที่ยุติไม่ได้ในประเด็นที่สำคัญ โดยฉันทามติไม่จำเป็นต้องหมายความว่าเห็น ความเห็น ฝ้องโดยเอกฉันท์

สำนักนายกรัฐมนตรี (ออนไลน์ : ม.ป.ป.) ได้กำหนดองค์ประกอบของธรรมาภิบาลตาม ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ.2542 ดังนี้

1. หลักนิติธรรมได้แก่การตรากฎหมายกฎข้อบังคับต่าง ๆ ให้ทันสมัยและเป็นธรรมเป็น ที่ยอมรับของสังคมและสังคมยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎหมายกฎข้อบังคับเหล่านั้น โดยถือว่าเป็น การปกครองภายใต้กฎหมายมิใช่ตามอำเภอใจหรืออำนาจของตัวบุคคล

2. หลักคุณธรรมได้แก่การยึดมั่นในความถูกต้องดีงามโดยธรรมาภิบาลให้เจ้าหน้าที่ของรัฐ ยึดถือหลักนี้ในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นตัวอย่างแก่สังคมและส่งเสริมสนับสนุนให้ประชาชนพัฒนา ตนเองไปพร้อมกันเพื่อให้คนไทยมีความซื่อสัตย์จริงใจขยันอดทนมีระเบียบวินัยประกอบอาชีพ สุจริตจนเป็นนิสัยประจำชาติ

3. หลักความโปร่งใสได้แก่การสร้างควมไว้วางใจซึ่งกันและกันของคนในชาติโดย ปรับปรุงกลไกการทำงานขององค์กรทุกวงการให้มีความโปร่งใสมีการเปิดเผยข้อมูลข่าวสารที่เป็น ประโยชน์อย่างตรงไปตรงมาด้วยภาษาที่เข้าใจง่ายประชาชนเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้สะดวกและมี กระบวนการให้ประชาชนตรวจสอบความถูกต้องชัดเจนได้

4. หลักความมีส่วนร่วมได้แก่การเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมรับรู้และเสนอความเห็นในการตัดสินใจปัญหาสำคัญของประเทศไม่ว่าด้วยการแจ้งความเห็นการได้สวนสาธารณะ การประชาสัมพันธ์การแสดงผลประชมติหรืออื่นๆ

5. หลักความรับผิดชอบได้แก่การตระหนักในสิทธิหน้าที่ความสำนึกในความรับผิดชอบ ต่อสังคมการใส่ใจปัญหาสาธารณะของบ้านเมืองและความกล้าที่จะยอมรับผลจากการกระทำของตน

6. หลักความคุ้มค่า ได้แก่ การบริหารจัดการและใช้ทรัพยากรที่มีจำกัดเพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่ส่วนรวม โดยธรรมาภิบาลให้คนไทยมีความประหยัด ใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า สร้างสรรค์สินค้าและบริการที่มีคุณภาพสามารถแข่งขันได้ในเวทีโลก และรักษาพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติให้สมบูรณ์ยั่งยืน

การุณิชนันท์ รัตนแสนวงษ์ (2553 : 12) กล่าวถึงองค์ประกอบของธรรมาภิบาลที่องค์การสหประชาชาติกำหนดหลักปฏิบัติธรรมาภิบาล ไว้ 8 ข้อ ดังนี้

1. การมีส่วนร่วม การมีส่วนร่วมของสมาชิกทั้งชายหญิงคือการตัดสินใจที่สำคัญในสังคมและสร้างความสามัคคีให้เกิดกับประชาชน การมีส่วนร่วมสามารถทำได้โดยอิสระไม่มีการบังคับ สมาชิกเต็มใจให้ความร่วมมือด้วยตนเอง หรือมีส่วนร่วมผ่านหน่วยงาน สถาบันหรือผู้แทนตามระบอบประชาธิปไตย

2. การปฏิบัติตามกฎธรรมาภิบาลต้องการความถูกต้อง ตามกรอบของกฎหมายไม่เลือกปฏิบัติ ไม่ลำเอียง มีการปฏิบัติอย่างเสมอภาคและเป็นธรรมกับประชาชน โดยเท่าเทียมกัน ทุกคนในสังคมอยู่ภายใต้ข้อกำหนดของกฎหมายเดียวกัน

3. ความโปร่งใส ความโปร่งใสเป็นการตรวจสอบความถูกต้อง มีการเปิดเผยข้อมูลอย่างตรงไปตรงมา สิ่งนี้ช่วยแก้ปัญหาการทุจริตและคอร์รัปชันได้ทั้งในภาครัฐและเอกชน สื่อจะเข้ามามีบทบาทอย่างมากในการตรวจสอบและรายงานผลการดำเนินงาน โดยการนำเสนอข่าวสารให้แก่สังคมได้รับทราบ

4. ความรับผิดชอบ ความรับผิดชอบเป็นการพยายามให้คนทุกฝ่ายทำหน้าที่ของตนให้ดีที่สุดในการทำงาน กล้าที่จะตัดสินใจและรับผิดชอบต่อผลการตัดสินใจนั้น ๆ

5. ความสอดคล้อง ความสอดคล้องต้องกันเป็นการกำหนดและสรุปความต้องการของคนในสังคม ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยพยายามหาจุดสนใจร่วมกันและความต้องการที่สอดคล้องกันของสังคมมาเป็นข้อปฏิบัติเพื่อลดปัญหาความขัดแย้งในสังคม การจะพัฒนาสังคมได้ต้องทราบความต้องการที่สอดคล้องกันของสังคมนั้น ๆ ด้วยวิธีการเรียนรู้วัฒนธรรมของสังคมนั้น ๆ ก่อน

6. ความเสมอภาคเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่ประชาชนทุกคนพึงได้รับจากรัฐบาล ทั้งการบริการด้านสวัสดิการ ตลอดจนสาธารณูปโภคด้านอื่น ๆ

7. หลักประสิทธิภาพและประสิทธิผลเป็นวิธีการจัดการทรัพยากรที่มีอยู่โดยการผลิตและจำหน่ายเพื่อให้ได้ผลตอบแทนที่คุ้มค่ากับเงินที่ลงทุนหรือการใช้ทรัพยากรให้ได้ประโยชน์สูงสุดต่อมวลมนุษยชาติ โดยมีการพัฒนากระบวนการเพิ่มผลผลิตอย่างต่อเนื่องและยั่งยืน

8. การมีเหตุผล การมีเหตุผลเป็นความต้องการของทุกในสังคม ประชาชนทุกคนต้องตัดสินใจและความรับผิดชอบต่อการกระทำของตนเองด้วยเหตุผลที่สมเหตุสมผล การมีเหตุผลไม่สามารถกระทำได้อำปราจจากการปฏิบัติตามกฎหมายและความโปร่งใส

สรุปได้ว่า หลักธรรมาภิบาลเป็นหลักในการบริหารบ้านเมืองและสังคมที่ดี สามารถนำมาประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษา เพื่อให้เกิดการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษามีประสิทธิภาพสูงขึ้น มีความถูกต้องชอบธรรมเกิดประโยชน์ต่อตัวผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากรในสถานศึกษาและผู้เรียน โดยยึดหลัก 6 หลัก ดังนี้

1. หลักนิติธรรม การบังคับใช้กฎข้อบังคับ กฎระเบียบ ข้อตกลง กติกาต่าง ๆ ด้วยความยุติธรรม เสมอภาค เป็นการปกครองภายใต้กฎระเบียบที่สังคมยอมรับและยินยอมพร้อมใจปฏิบัติตามกฎระเบียบเหล่านั้น

2. หลักคุณธรรม การยึดมั่นในความถูกต้องดีงาม ประพฤติปฏิบัติตนเป็นแบบอย่างที่ดีต่อผู้อื่น มีความขยันหมั่นเพียร อุทิศตนและเสียสละ ซื่อสัตย์สุจริต มีความเมตตากรุณา เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่จริงใจต่อกัน มีความอดทนอดกลั้น ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีการพัฒนาตนเอง

3. หลักความโปร่งใส การสร้างความไว้วางใจซึ่งกันและกัน การปฏิบัติที่มีความโปร่งใสทุกขั้นตอน มีการเปิดเผยข้อมูลที่เป็นประโยชน์ ตรงไปตรงมา สามารถตรวจสอบได้รวมถึงความสามารถในการชี้แจงให้เหตุผลถึงการกระทำต่อผู้อื่นได้ทุกที่ทุกโอกาส

4. หลักความมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้ผู้อื่นได้รับรู้ แสดงความคิดเห็นตลอดจนช่วยเหลือในการตัดสินใจปัญหาที่สำคัญ และรับฟังความคิดเห็นที่แตกต่างจากความคิดของตน นำมาพิจารณาและปรับใช้กับสถานศึกษาให้บรรลุวัตถุประสงค์ การเสนอข้อคิดเห็น การแสดงความคิดเห็น

5. หลักความรับผิดชอบ ตระหนักในภาระหน้าที่ให้ทุกคนทุกฝ่ายปฏิบัติหน้าที่ของตนให้ดีที่สุด ด้วยความเอาใจใส่ รับผิดชอบต่อสังคม ใส่ใจปัญหาสาธารณะ มีความกระตือรือร้นในการแก้ปัญหา กล้ายอมรับผลที่เกิดจากการกระทำของตนทั้งผลดีและผลเสีย ยอมรับข้อบกพร่องของตนและพร้อมที่จะแก้ไขความบกพร่อง

6. หลักความคุ้มค่า การบริหารจัดการ โดยให้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัดให้เกิดประโยชน์แก่ส่วนรวมสูงสุด มีความประหยัดใช้ของอย่างคุ้มค่า รักษาและพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ การนำวัสดุเหลือใช้กลับมาใช้ซ้ำอีก ใช้วัสดุที่หาได้ง่ายในแหล่งชุมชนหรือตามท้องถิ่น นำเทคโนโลยีมาใช้เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุด

นโยบายการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา

ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ (ออนไลน์ : 2557) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาตระหนักถึงความสำคัญของการแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน จึงได้จัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษาขึ้น เพื่อปลูกฝังค่านิยมและจิตสำนึกที่ดีงามในการยึดมั่น ความซื่อสัตย์และต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชันที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา โดยเน้นกระบวนการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วน ทั้งกระบวนการและเป้าหมายคือร่วมคิด ร่วมตัดสินใจ ร่วมทำ และยอมรับในศักยภาพของบุคคล ซึ่งเป็นกระบวนการเสริมสร้างพลังภายใน(Empowerment) ของบุคคล รวมทั้งการให้โอกาสแก่ผู้เรียนได้แสดงศักยภาพของเขาชน อันจะนำไปสู่การดำเนินงานแก้ไขปัญหาได้อย่างเป็นรูปธรรมยิ่งขึ้น

เป้าหมาย

มุ่งเน้นที่การปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมแก่ผู้เรียนอาชีวศึกษาเพื่อร่วมกันต่อต้านการทุจริตคอร์รัปชัน โดยการปลูกฝังทัศนคติและค่านิยมที่ถูกต้อง เป็นกระบวนการที่ต้องทำงานเกี่ยวกับการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม ซึ่งต้องอาศัยทั้งความต่อเนื่องและระยะเวลา ตลอดจนการมีส่วนร่วมของผู้เรียนที่จะช่วยกันร่วมคิดร่วมทำ ร่วมขับเคลื่อน ดังนั้น เป้าหมายของการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษานั้น ต้องเปิดโอกาสผู้เรียนเข้ามามีส่วนร่วมรับผิดชอบในการป้องกันแก้ไขปัญหา ผ่านการทำกิจกรรมเพื่อสร้างการเรียนรู้ให้กับทั้งตัวผู้ดำเนินกิจกรรม และผู้เข้าร่วมกิจกรรมภายใต้หลักการของพัฒนาผู้เรียนเชิงบวก ที่มุ่งเน้นดึงศักยภาพและพลังบวกที่มีอยู่ในตัวผู้เรียนทุกคนมาเสริมสร้างและพัฒนาเป็นทักษะในการจัดการชีวิตของตนเองมิให้ตกเป็นเป้าหมายของขบวนการทุจริต คอร์รัปชัน ดังนั้น วิธีการดำเนินงานจึงมุ่งเน้นที่การจัดกิจกรรมสร้างการเรียนรู้ในสถานศึกษาที่ดำเนินการโดยตัวผู้เรียนเป็นการปลูกฝังค่านิยมการไม่เพิกเฉยต่อการทุจริตในทุกรูปแบบ ตั้งแต่เรื่องเล็กน้อยจนถึงขบวนการในระบบโครงสร้าง เพื่อนำไปสู่ความเข้มแข็งในระยะยาว (โตไปไม่โกง)

ภารกิจของสถานศึกษา

1. จัดส่งรองผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนากิจการนักศึกษา และครูที่ปรึกษาองค์การวิชาชีพของหน่วยเข้าร่วมประชุมชี้แจงกรอบแนวทางการดำเนินงานในระดับภาค
2. ดำเนินกิจกรรมเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ โดยบูรณาการร่วมกับการดำเนินกิจกรรมองค์การวิชาชีพในสถานศึกษา
3. จัดระบบและครูที่ปรึกษา ที่จะคอยให้การสนับสนุน ฝึกฝนและสร้างการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ที่จะรับผิดชอบการดำเนินกิจกรรม โดยผู้เรียนเอง

4. กำกับติดตาม กระตุ้น การจัดกิจกรรม และรายงานผลการดำเนินงานของผู้เรียนให้
เป็นไปตามแผน เพื่อให้สอดคล้องกับกำหนดการนำเสนอผลงานของโครงการ

5. รวบรวมข้อมูล และรายงานผลการดำเนินกิจกรรมให้คณะกรรมการติดตามระดับ
จังหวัดทราบเพื่อคัดเลือกสถานศึกษาที่มีผลการดำเนินงานเป็นที่ประจักษ์และพัฒนาต่อยอดใน
ปีงบประมาณต่อไป

6. สรุปรายงานให้สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา
การดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษา

ผู้บริหารสถานศึกษาดำเนินการตามหลักธรรมาภิบาล ดังนี้

1. ชี้แจงให้บุคลากรทุกระดับทราบเรื่องการมีส่วนร่วม เช่น จัดทำบอร์ด ฟังข้อเสนอจาก
ครูผู้สอน การดำเนินงานต่าง ๆ มีการประชุมย่อยกับผู้ได้บังคับบัญชาแล้วส่งข้อเสนอให้ผู้บริหาร

2. สนับสนุนทรัพยากร

3. เป็นผู้สื่อสารเรื่องยอมรับการมีส่วนร่วม

4. ร่วมรับผลของสิ่งที่จะเกิดขึ้น

5. รับฟังความคิดเห็นของผู้ได้บังคับบัญชา

การบริหารชั้นเรียน

ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารชั้นเรียน ดังนี้

1. ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมการเลือกหัวหน้าชั้นเรียน

2. บรรยากาศในห้องเรียนเป็นกันเอง

3. มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน

4. ครูผู้สอนใช้วิธีการสอนที่หลากหลาย

5. ครูผู้สอนเปลี่ยนบทบาทเป็นผู้อำนวยการเรียนรู้

6. ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการตั้งกฎ กติกา ในชั้นเรียน

7. มีกิจกรรมที่สร้างสัมพันธ์ภาพระหว่างครูผู้สอนและผู้เรียน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยต่างประเทศ

บลูเมล (Blumel, 2000 : 95) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความช่วยเหลือระหว่างประเทศความ
ร่วมมือกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์และการนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ (ประเทศเคนยา) พบว่า
หลักธรรมาภิบาลได้มีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อความร่วมมือต่องานความช่วยเหลือระหว่างประเทศ
ของนักสังคมสงเคราะห์ต่างๆเนื่องจากเป็นกระบวนการทำงานที่ต้องอาศัยความร่วมมือและการ

ตรวจสอบอันจะเป็นแนวทางที่ก่อให้เกิดประโยชน์อย่างสูงสุดส่วนปัจจัยอื่นๆที่ช่วยเสริมสร้างการทำงานร่วมกันระหว่างนักสังคมสงเคราะห์เหล่านี้ในประเทศเคนยา (Kenya) ก็คือความสามารถของนักสังคมสงเคราะห์ในการเข้าถึงวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีและรวมไปถึงการปรับตัวเข้าหากันเพื่อที่จะสร้างความร่วมมือเป็นกลุ่มย่อยๆเพื่อที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ในการสื่อสารและการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร

คราค (Clarke. 2001 : 35) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักธรรมาภิบาลในการกระจายอำนาจการปกครองระบอบประชาธิปไตยในประเทศกาน่า พบว่า การพัฒนาการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยได้มีการกระจายอำนาจจากส่วนกลางไปสู่ท้องถิ่น โดยประชาชนมีส่วนร่วมมากขึ้นทำให้เกิดกลยุทธ์การพัฒนาที่เป็นจริงเป็นจัง มีการปรับตัวในการปฏิบัติต่าง ๆ ของท้องถิ่นโดยใช้หลักธรรมาภิบาลให้เหมาะสมกับท้องถิ่นจนถือเป็นกุญแจสำคัญการใช้หลักธรรมาภิบาล ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น แต่ก็ยังคงมีปัญหาอยู่จากการที่ยังคงมีการถือพรรคถือพวกพ้อง

รอส (Ross. 2002 : 34) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนิเทศการศึกษาและภาวะผู้นำที่เกี่ยวกับการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลพบว่าในยุคคอมมิวนิสต์เป็นการปกครองแบบศูนย์รวมในลักษณะของระบบราชการ (Bureaucracy) ทำให้สถาบันอุดมศึกษาขาดความรับผิดชอบตรวจสอบได้ (Accountability) ขาดการเปิดเผยข้อมูลสู่สาธารณะ รวมทั้งขาดความเป็นอิสระ (Autonomy) ถือเป็นความบกพร่องของสถาบันอุดมศึกษา

คิมเมท (Kimmet. 2005 : 32) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในระบอบการเมืองการปกครองในอาเซียน 4 ประเทศ พบว่า ประเทศที่พัฒนาแล้วหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้ในเชิงของกลยุทธ์ทางการเมืองมากกว่าการนำเนื้อหาสาระไปประยุกต์ใช้ในเชิงนโยบาย โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานวิจัยนี้เกี่ยวกับการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้ในประเศเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ 4 ประเทศนี้ได้แก่ฟิลิปปินส์ ไทยมาเลเซียและอินโดนีเซียโดยพิจารณาเป็นประเทศไปและเปรียบเทียบกับกรณีศึกษาโดยศึกษาว่าประเทศเหล่านี้มีการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้อย่างไรบ้างรวมไปถึงการมีส่วนร่วมของหลักธรรมาภิบาลในการเลือกตั้งในปี 2004 ซึ่งพบว่าหลักธรรมาภิบาลได้ถูกนำไปใช้อย่างกว้างขวางและเป็นประเด็นสำคัญในการปฏิรูประบบการปกครองนอกจากนี้ประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ได้กล่าวมานี้ยังได้เรียนรู้ในการนำหลักธรรมาภิบาลเพื่อพัฒนาการเมืองการปกครองโดยเน้นการนำหลักธรรมาภิบาลไปใช้พัฒนาบ้านเมืองโดยเฉพาะอย่างยิ่งในสภาพที่บ้านเมืองมีความไม่แน่นอนและเศรษฐกิจถดถอยเพื่อเป็นรูปแบบและเป็นแนวทางในการบริหารประเทศใหม่ ๆ เนื่องจากหลักธรรมาภิบาลช่วยสนับสนุนการเมืองการปกครองซึ่งแนวคิดของหลักธรรมาภิบาลมีที่มาจากชาติตะวันตกซึ่งก่อให้เกิดรูปแบบ

การบริหารใหม่ ๆ และก่อให้เกิดการพัฒนาทางประชาธิปไตยซึ่งนั่นคือหนึ่งในจุดประสงค์สำคัญของหลักสูตรมาภิบาลนั่นเอง

งานวิจัยในประเทศ

ไพศาล ตั้งสมบุรณ์ (2548 : 87-88) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาครใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษาในภาพรวมอยู่ในระดับมากและมีความคาดหวังต่อการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาครในภาพรวมอยู่ในระดับมากและการปฏิบัติจริงและความคาดหวังต่อการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามุทสาคร มีความแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

มณีนรัตน์ ภิญโญภาพสกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักสูตรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่กรุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่า การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักสูตรมาภิบาลในภาพรวมมีการบริหารตามหลักสูตรมาภิบาลอยู่ในระดับมากทุกด้านและผลการเปรียบเทียบจำแนกตามขนาดของโรงเรียนพบว่า โรงเรียนขนาดใหญ่มีการบริหารงานตามหลักนิเทศกรรมหลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่ามากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและโรงเรียนขนาดเล็กมีการบริหารงานตามหลักความโปร่งใสหลักการมีส่วนร่วมหลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่ามากกว่าโรงเรียนขนาดกลาง

พรหมเมศวร์ คำผาบ (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารงานโรงเรียน โดยภาพรวมมีความเห็นอยู่ในระดับมากเมื่อเปรียบเทียบข้อมูลเกี่ยวกับการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียนตามความคิดเห็นของคณะครูและบุคลากรทางการศึกษาจำแนกตามตำแหน่งหน้าที่โดยภาพรวมและรายด้านพบว่ามีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารโรงเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงกว่าครูผู้สอนและเมื่อเปรียบเทียบการใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียนจำแนกตามขนาดพบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็กขนาดกลางและขนาดใหญ่ทั้ง 3 ด้านมีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ยุทธนา ชุตทองม้วน (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การใช้หลักสูตรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนโปลีเทคนิคลานนาเชียงใหม่ พบว่า พฤติกรรมการใช้หลัก

ธรรมชาติของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลิตecniclana เชียงใหม่โดยภาพรวมค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับได้ดังนี้คือด้านความรับผิดชอบด้านการมีส่วนร่วมด้านนิติธรรม ด้านความโปร่งใสด้านความคุ้มค่าและด้านคุณธรรมและควรมีการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมชาติของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียน โปลิตecniclana เชียงใหม่ ด้านการแก้ปัญหาในโรงเรียนโดยวิธีประนีประนอมและเผยแพร่ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ชุมชนทราบอย่างต่อเนื่องรวมทั้งข้อเสนอแนะในการพัฒนาพฤติกรรมกรรมการบริหารตามหลักธรรมชาติของคณะกรรมการบริหารโรงเรียนด้านนิติธรรมผู้บริหารควรมีการพิจารณาความดีความชอบโดยคำนึงถึงผลการปฏิบัติงานเป็นหลักด้านคุณธรรมผู้บริหารควรจัดทำไปประกาศให้กับบุคลากรที่มีคุณธรรมจริยธรรมด้านความโปร่งใสควรดำเนินการจัดซื้อวัสดุอุปกรณ์ให้เป็นไปตามความต้องการของผู้สอนด้านการมีส่วนร่วมเปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการประเมินผลการปฏิบัติงานด้านความรับผิดชอบควรมีการตรวจสอบผลการพัฒนาการศึกษาตามภารกิจที่รับผิดชอบของหน่วยงานและด้านความคุ้มค่าควรมีการรักษาและซ่อมแซมวัสดุครุภัณฑ์ต่าง ๆ ให้อยู่ในสภาพใช้งานได้เสมอ

นางลัทธินันท์ ยุทธสุทธิพงษ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 13 พบว่า สภาพการบริหารตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 13 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากโดยพิจารณาเป็นรายด้านสภาพการบริหารอยู่มากที่สุดในด้านหลักการมีส่วนร่วมการเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมชาติของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วิจัย โนนทิง (2550 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 พบว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมากส่วนรายด้านอยู่ในระดับมาก 4 ด้าน คือ หลักการมีส่วนร่วมหลักคุณธรรมหลักนิติธรรมหลักความโปร่งใสและอยู่ในระดับปานกลาง 2 ด้าน คือ หลักความรับผิดชอบและหลักความคุ้มค่าข้าราชการครูที่มีตำแหน่งหน้าที่ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคายเขต 3 โดยรวมและทุกด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ข้าราชการครูที่มีประสบการณ์ต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมชาติของผู้บริหาร โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองคาย เขต 3 โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สุชิน เรืองบุญส่ง (2551 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2 พบว่า การปฏิบัติงานของ
 ผู้บริหาร โรงเรียนตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของเขต 2
 โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากเรียงลำดับคือหลักคุณธรรมหลักความรับผิดชอบหลักความ
 โปร่งใสหลักความมีส่วนร่วม หลักนิติธรรมและหลักความคุ้มค่าผู้บริหาร โรงเรียนและครูผู้สอน
 ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนขนาดต่างกัน โดยรวมและรายด้านแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
 ที่ระดับ .05

อัมพร พุดมี (2551 : 131) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
 โรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 2 พบว่า การบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครูมีความคิดเห็น
 สอดคล้องกันว่า มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ทั้งโดยรวมและรายด้าน การบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและข้าราชการครู
 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ยกเว้นด้านหลักคุณธรรม ความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ
 ทางสถิติที่ระดับ .05 การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา ระหว่างสถานศึกษา
 ที่มีขนาดแตกต่างกัน โดยรวมพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อรทัย แสงทอง (2552 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง หลักธรรมาภิบาลกับการบริหาร
 สถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานครกรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน พบว่า การบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากที่สุดส่วน
 ครูผู้สอนโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากการเปรียบเทียบการใช้หลักธรรมาภิบาลระหว่าง
 ผู้บริหารในสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตตลิ่งชันกรุงเทพมหานคร
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 กล่าวคือ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดเล็กมี
 การปฏิบัติงานมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ ผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางมี
 การปฏิบัติมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่และผู้บริหารสถานศึกษาขนาดกลางมีการปฏิบัติ
 มากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรมและด้าน
 หลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลไม่แตกต่าง แต่ด้าน
 หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วมและหลักความรับผิดชอบ ผู้บริหาร
 สถานศึกษามีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

สมคิด มawang (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัด
 ระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนตาม

ความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดโดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดจำแนกตามประสบการณ์โดยรวมพบว่า ทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ จำแนกตามขนาดโรงเรียน และเขตจังหวัด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและได้งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ดังกล่าว ซึ่งความสำคัญของหลักธรรมาภิบาลประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความ โปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า ผู้บริหารสถานศึกษา สามารถนำหลักธรรมาภิบาลไปประยุกต์ใช้ในการบริหารสถานศึกษาที่ได้ปฏิบัติงานให้เกิด ประสิทธิภาพและประสิทธิผล ซึ่งการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษานั้นส่งผลกระทบต่อครูผู้สอน บุคลากรทางการศึกษาและผู้เรียน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษาอาชีวศึกษานั้นมีความหลากหลายทั้งด้านวิชาการและวิชาชีพ ผู้บริหาร สถานศึกษาสามารถใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นเครื่องมือในการบริหารสถานศึกษาได้ ดังนั้นผู้วิจัยจึง ได้ทำการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อใช้เป็นแนวทางในการวางแผนบริหารงานของผู้บริหาร สถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลต่อไป

บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และและตราด มีขั้นตอนในการดำเนินการดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

การกำหนดประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี
และตราด จำนวน 617 คน จำแนกเป็นครูผู้สอนอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จำนวน 328 คน
ครูผู้สอนอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 197 คน และครูผู้สอนอาชีวศึกษาจังหวัดตราด จำนวน
92 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาในครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง
จันทบุรี และตราด จำนวน 234 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของ
เครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน
(Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้เขตจังหวัดเป็นชั้นในการแบ่ง ได้กลุ่มตัวอย่าง
จำนวน 234 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 124 คน ครูผู้สอน
อาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 75 คน และครูผู้สอนอาชีวศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 35 คน

ตาราง 1 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด

เขตจังหวัด	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
ระยอง	328	124
จันทบุรี	197	75
ตราด	92	35
รวม	617	234

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่แบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา เขตจังหวัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เป็นคำถามแบบวัดประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา 5 ระดับ (Best and Kahn, 1993 : 247) ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อยที่สุด

การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาเอกสาร ตำรา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งแบบสอบถาม เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และปรึกษาอาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อดำเนินการ
2. สร้างแบบสอบถามตามที่ได้ศึกษาแล้วนำเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบและแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

3. นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC) (บุญชม ศรีสะอาด. 2545 : 64-65) ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง .80 -1.00

4. ปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามตามที่คุณผู้ทรงคุณวุฒิเสนอแนะแล้วนำแบบสอบถามเสนอประธานและกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ จากนั้นนำไปทดลองใช้ (Try-out) กับครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน และนำแบบสอบถามมาวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวมได้ค่าอำนาจจำแนกของแบบสอบถามเท่ากับ .22-.75

5. นำแบบสอบถามที่หาค่าอำนาจจำแนกแล้วมาวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1990 : 202-204) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .81

6. นำแบบสอบถามที่ผ่านการตรวจสอบความเชื่อมั่นแล้วไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดเพื่อนำผลมาวิเคราะห์ตามวัตถุประสงค์และสมมุติฐานการวิจัยต่อไป

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการวิทยาลัย สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย
2. ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษาเพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม
3. กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ
2. วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการทำงาน ระดับการศึกษา และเขตจังหวัด สถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง
3. วิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำ

ค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน (บุญชม ศรีสะอาด, 2545 : 100) ดังนี้

- 4.51 - 5.00 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมากที่สุด
- 3.51 - 4.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับมาก
- 2.51 - 3.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับปานกลาง
- 1.51 - 2.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อย
- 1.00 - 1.50 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลอยู่ในระดับน้อยที่สุด

4. วิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด เปรียบเทียบตามประสิทธิภาพการทำงาน และระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

5. วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เปรียบเทียบตามเขตจังหวัด โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. สถิติพื้นฐาน

- 1.1 ร้อยละ (%)
- 1.2 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
- 1.3 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

2. สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

2.1 ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามและวัตถุประสงค์ (Index of Item Objective Congruence : IOC)

2.2 ค่าอำนาจจำแนกโดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation Coefficient) ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม

2.3 ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach)

3. สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

3.1 การทดสอบค่าที (t-test)

3.2 การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเชฟเฟ้ (Scheffe')

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

$\bar{X}$	แทน	ค่าคะแนนเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
n	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าที
F	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการทดสอบค่าเอฟ
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ
SS	แทน	ค่า Sum of Squares
MS	แทน	ค่า Mean of Square
df	แทน	ค่า Degree of Freedom
*	แทน	ความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลครั้งนี้ ผู้วิจัยขอเสนอเป็นตอนๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล โดยเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประเภทการทำงาน ระดับการศึกษา และเขตจังหวัด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา และเขตจังหวัด

รายการ	n = 234	
	จำนวน	ร้อยละ
1. ประสบการณ์การทำงาน		
ประสบการณ์น้อย	104	44.40
ประสบการณ์มาก	130	55.60
รวม	234	100.00
2. ระดับการศึกษา		
ปริญญาตรี	140	59.80
สูงกว่าปริญญาตรี	94	40.20
รวม	234	100.00
3. เขตจังหวัด		
ระยอง	124	53.00
จันทบุรี	75	32.00
ตราด	35	15.00
รวม	234	100.00

จากตาราง 2 แสดงว่า ผู้ตอบแบบสอบถามมีประสบการณ์การทำงานมาก จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 มีประสบการณ์การทำงานน้อย จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 และมีระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 อยู่เขตจังหวัด ระยอง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 อยู่เขตจังหวัดจันทบุรี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และอยู่เขตจังหวัดตราด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ดังตาราง 3 - 7

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและรายด้าน

สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	n = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.60	.52	5	มาก
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.64	.45	4	มาก
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.55	.53	1	มากที่สุด
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	4.27	.54	2	มาก
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.59	.51	6	มาก
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.65	.50	3	มาก
รวม	3.88	.28		มาก

จากตาราง 3 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.88$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านหลักความโปร่งใส ($\bar{X} = 4.55$) ด้านหลักความมีส่วนร่วม ($\bar{X} = 4.27$) และด้านหลักความคุ้มค่า ($\bar{X} = 3.65$)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมและเป็นรายชื่อ

ด้านหลักนิติธรรม	n = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. มีการกำหนดระเบียบ การบริหารงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	4.13	1.00	1	มาก
2. ดำเนินการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด	4.01	1.08	2	มาก
3. ลงโทษผู้ประพฤติผิดตามระเบียบราชการด้วยความยุติธรรม	3.64	.98	4	มาก
4. ระเบียบที่ใช้บริหารสถานศึกษามีความชัดเจนในการปฏิบัติ	3.36	.92	6	ปานกลาง
5. มีการปรับปรุงระเบียบในการบริหารงานให้เกิดความรัดกุม	3.29	.91	7	ปานกลาง
6. บุคลากรมีความเต็มใจในการปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา	3.69	.91	3	มาก
7. ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างถูกต้องตามระเบียบ	3.44	.63	5	ปานกลาง
8. ระเบียบบริหารงานในสถานศึกษาเอื้อต่อการควบคุม	3.22	.68	8	ปานกลาง
รวม	3.60	.52		มาก

จากตาราง 4 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักนิติธรรม โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.60$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ มีการกำหนดระเบียบ การบริหารงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน ($\bar{X} = 4.13$) ดำเนินการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด ($\bar{X} = 4.01$) และบุคลากรมีความเต็มใจในการปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.69$)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักคุณธรรม โดยรวมและเป็นรายชื่อ

ด้านหลักคุณธรรม	n = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา	3.90	1.06	1	มาก
2. บริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อ หมั่นเพียร	3.86	1.03	2	มาก
3. อุทิศตนและเสียสละ	3.60	.87	5	มาก
4. สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรใน สถานศึกษา	3.40	.82	7	ปานกลาง
5. ส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีการพัฒนาตนเอง	3.37	.75	8	ปานกลาง
6. สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความ ซื่อสัตย์	3.65	.74	4	มาก
7. มีความอดทนอดกลั้นต่อการถูกรบกวนทาง ด้านจิตใจ	3.84	.73	3	มาก
8. บริหารงานอย่างมีความจริงใจต่อกัน	3.49	.75	6	ปานกลาง
รวม	3.64	.45		มาก

จากตาราง 5 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักคุณธรรมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.64$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา ($\bar{X} = 3.90$) บริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อหมั่นเพียร ($\bar{X} = 3.86$) และมีความอดทนอดกลั้นต่อการถูกรบกวนทางด้านจิตใจ ($\bar{X} = 3.84$)

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมและเป็นรายชื่อ

ด้านหลักความโปร่งใส	n = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. บริหารงานตามแผนที่กำหนดไว้	4.61	.51	4	มากที่สุด
2. เปิดโอกาสให้สามารถตรวจสอบการบริหารงานในขั้นตอนต่าง ๆ ได้	4.73	.47	3	มากที่สุด
3. ประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรตามระเบียบอย่างสุจริต โดยสามารถอธิบายเหตุผลตามข้อเท็จจริงได้	4.58	.51	5	มากที่สุด
4. รายงานผลตามแผนบริหารงานของสถานศึกษาเมื่อสิ้นสุดแผนงานอย่างเป็นระบบ	4.76	.45	1	มากที่สุด
5. ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง	4.74	.46	2	มากที่สุด
6. มีการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีความโปร่งใส	4.37	.99	7	มาก
7. มีการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ	4.48	.78	6	มาก
8. มีการตรวจสอบการทำงานของงานบัญชีทะเบียน การเงิน และพัสดุอย่างถูกต้อง	4.17	1.35	8	มาก
รวม	4.55	.53		มากที่สุด

จากตาราง 6 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความโปร่งใส โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X} = 4.55$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมากที่สุด เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ รายงานผลตามแผนบริหารงานของสถานศึกษาเมื่อสิ้นสุดแผนงานอย่างเป็นระบบ ($\bar{X} = 4.76$) ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง ($\bar{X} = 4.74$) และเปิดโอกาสให้สามารถตรวจสอบการบริหารงานในขั้นตอนต่าง ๆ ได้ ($\bar{X} = 4.73$)

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความมีส่วนร่วม โดยรวมและเป็นรายชื่อ

ด้านหลักความมีส่วนร่วม	n = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการกำหนดแผนงานของสถานศึกษา	4.43	.53	4	มาก
2. เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงาน	4.51	.53	2	มากที่สุด
3. เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการตรวจสอบผลงาน	4.30	.50	5	มาก
4. มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรในสถานศึกษา	4.45	.67	3	มาก
5. ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาสถานศึกษา	4.54	.54	1	มากที่สุด
6. สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	4.04	1.07	7	มาก
7. เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษามีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบของสถานศึกษา	4.18	.83	6	มาก
8. เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.74	1.48	8	มาก
รวม	4.27	.54		มาก

จากตาราง 7 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความมีส่วนร่วมโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.27$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่นในการพัฒนาสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.54$) เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารงาน ($\bar{X} = 4.51$) มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 4.45$)

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความรับผิดชอบ โดยรวมและจำแนกเป็นรายชื่อ

ด้านหลักความรับผิดชอบ	n = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม	4.13	1.00	1	มาก
2. บริหารงานด้วยความรับผิดชอบ	4.00	1.08	2	มาก
3. กำหนดภารกิจของบุคลากรให้ปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบ	3.63	.97	4	มาก
4. มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ	3.35	.90	6	ปานกลาง
5. มีความมุ่งมั่นในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วง	3.27	.89	7	ปานกลาง
6. มีความเอาใจใส่ปัญหาของบุคลากรในสถานศึกษา	3.67	.90	3	มาก
7. ยอมรับผลที่เกิดจากการบริหารงานทั้งผลดีและผลเสีย	3.43	.63	5	ปานกลาง
8. มีการดำเนินการแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดจากการบริหารงานอย่างจริงจัง	3.23	.69	8	ปานกลาง
รวม	3.59	.51		มาก

จากตาราง 8 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความรับผิดชอบโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.59$) เมื่อพิจารณาเป็นรายชื่อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของสถานศึกษาอย่างเหมาะสม ($\bar{X} = 4.13$) บริหารงานด้วยความรับผิดชอบ ($\bar{X} = 4.00$) และมีความเอาใจใส่ปัญหาของบุคลากรในสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.67$)

ตาราง 9 ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความคุ้มค่า โดยรวมและเป็นรายข้อ

ด้านหลักความคุ้มค่า	n = 234			
	$\bar{X}$	S.D.	อันดับที่	ระดับ
1. มีการสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์	3.43	1.05	6	ปานกลาง
2. จัดสรรพื้นที่ของสถานศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า	3.50	.90	5	ปานกลาง
3. ควบคุม ให้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีในสถานศึกษาอย่างประหยัด	3.30	.60	8	ปานกลาง
4. จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด	3.41	.52	7	ปานกลาง
5. ส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นนำมาจัดทำสื่อการเรียนการสอน	4.17	.78	1	มาก
6. จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานและการปฏิบัติงานตามความจำเป็น	3.75	.86	3	มาก
7. บริหารการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า	3.64	.88	4	มาก
8. มีการรณรงค์ให้บุคลากรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ	4.02	.81	2	มาก
รวม	3.65	.50		มาก

จากตาราง 9 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ด้านหลักความคุ้มค่าโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.65$) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อโดยเรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นนำมาจัดทำสื่อการเรียนการสอน ($\bar{X} = 4.17$) มีการรณรงค์ให้บุคลากรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ ($\bar{X} = 4.02$) และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานและการปฏิบัติงานตามความจำเป็น ($\bar{X} = 3.75$)

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลโดยเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนก
 ตามประสบการณ์การทำงาน ระดับการศึกษา และเขตจังหวัด ดังตาราง 10-16

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหาร
 สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและรายด้าน จำแนก
 ตามประสบการณ์การทำงาน

สภาพการบริหารงาน ตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ	ประสบการณ์การทำงาน				t	p
	ประสบการณ์ น้อย (n = 104)		ประสบการณ์ มาก (n = 130)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านหลักนิติธรรม	3.53	.59	3.66	.46	-1.844	.074*
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.61	.49	3.66	.42	-0.899	.370
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.58	.55	4.54	.52	.525	.600
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	4.23	.56	4.31	.51	-1.169	.244
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.51	.57	3.65	.45	-2.168	.036*
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.57	.51	3.72	.48	-2.286	.023*
รวม	3.84	.31	3.92	.25	-2.368	.019*

* $p \leq .05$

จากตาราง 10 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา
 สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงานโดยรวม
 แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม
 ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ
 .05 ส่วนด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างไม่มี
 นัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 11 ผลการเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามระดับการศึกษา

สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการศึกษา				t	p
	ระดับการศึกษาปริญญาตรี (n = 104)		ระดับการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี (n = 94)			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
	1. ด้านหลักนิติธรรม	3.72	.43	3.42		
2. ด้านหลักคุณธรรม	3.62	.42	3.66	.50	-.665	.507
3. ด้านหลักความโปร่งใส	4.55	.51	4.55	.57	.000	1.000
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม	4.29	.50	4.25	.58	.587	.558
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ	3.70	.41	3.42	.59	4.112	.000*
6. ด้านหลักความคุ้มค่า	3.72	.49	3.55	.51	2.466	.014*
รวม	3.93	.24	3.81	.32	3.299	.002*

* $p \leq .05$

จากตาราง 11 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามระดับการศึกษาโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนการศึกษาศาภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด

สภาพการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	SS	df	MS	F	p
1. ด้านหลักนิติธรรม					
ระหว่างกลุ่ม	5.751	2	2.875	11.317	.000*
ภายในกลุ่ม	231	.254	-	-	-
รวม	64.445	233	-	-	-
2. ด้านหลักคุณธรรม					
ระหว่างกลุ่ม	1.713	2	.856	4.174	.017*
ภายในกลุ่ม	47.398	231	.205	-	-
รวม	49.110	233	-	-	-
3. ด้านหลักความโปร่งใส					
ระหว่างกลุ่ม	.345	2	.173	.593	.553
ภายในกลุ่ม	67.254	231	.291	-	-
รวม	67.600	233	-	-	-
4. ด้านหลักความมีส่วนร่วม					
ระหว่างกลุ่ม	.146	2	.073	.247	.781
ภายในกลุ่ม	68.105	231	.295	-	-
รวม	68.251	233	-	-	-
5. ด้านหลักความรับผิดชอบ					
ระหว่างกลุ่ม	5.022	2	2.511	10.223	.000*
ภายในกลุ่ม	56.738	231	.246	-	-
รวม	61.760	233	-	-	-
6. ด้านหลักความคุ้มค่า					
ระหว่างกลุ่ม	1.612	2	.807	3.228	.041*
ภายในกลุ่ม	57.785	231	.250	-	-
รวม	59.400	233	-	-	-

ตาราง 12 (ต่อ)

สภาพการบริหารงาน ตามหลักธรรมาภิบาล	SS	df	MS	F	p
ภาพรวม					
ระหว่างกลุ่ม	.797	2	.398	5.162	.006*
ภายในกลุ่ม	17.830	231	.077	-	-
รวม	18.626	233	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 12 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วน ด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 13 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวม

เขตจังหวัด	$\bar{X}$	ระยอง	จันทบุรี	ตราด
		3.94	3.83	3.81
ระยอง	3.94	-	0.11*	0.13*
จันทบุรี	3.83	-	-	0.02
ตราด	3.81	-	-	-

* $p \leq .05$

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

จากตาราง 13 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวม พบว่า เขตจังหวัด

ระของแตกต่างกันกับเขตจังหวัดจันทบุรี และเขตจังหวัดระยองแตกต่างกันกับเขตจังหวัดตราด ซึ่งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขตจังหวัดระยองมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าเขตจังหวัดจันทบุรี และเขตจังหวัดตราด

ตาราง 14 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายกลุ่ม สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด ด้านหลักนิติธรรม

เขตจังหวัด	$\bar{X}$	ระยอง	จันทบุรี	ตราด
		3.74	3.40	3.51
ระยอง	3.74	-	0.34*	0.23
จันทบุรี	3.40	-	-	0.11
ตราด	3.51	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 14 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด ด้านหลักนิติธรรม พบว่าเขตจังหวัดจันทบุรี และเขตจังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขตจังหวัดระยองมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าเขตจังหวัดจันทบุรี

ตาราง 15 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายกลุ่ม สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด ด้านหลักคุณธรรม

เขตจังหวัด	$\bar{X}$	ระยอง	จันทบุรี	ตราด
		3.63	3.73	3.46
ระยอง	3.63	-	0.10	0.17
จันทบุรี	3.73	-	-	0.27*
ตราด	3.46	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 15 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด ด้านหลักคุณธรรม พบว่า เขตจังหวัดจันทบุรีและเขตจังหวัดตราด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยเขต จังหวัดจันทบุรีมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าเขตจังหวัดตราด

ตาราง 16 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขต จังหวัด ด้านหลักความรับผิดชอบ

เขตจังหวัด	$\bar{X}$	ระยอง		
		จันทบุรี	ตราด	
		3.72	3.40	3.51
ระยอง	3.72	-	0.32*	0.21
จันทบุรี	3.40	-	-	0.11
ตราด	3.51	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 16 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด ด้านหลักความรับผิดชอบ พบว่า เขตจังหวัดจันทบุรี และเขตจังหวัดระยอง แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดย เขตจังหวัดระยองมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าเขตจังหวัดจันทบุรี

ตาราง 17 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด
ด้านหลักความคุ้มค่า

เขตจังหวัด	$\bar{X}$	ระยอง	จันทบุรี	ตราด
		3.73	3.60	3.51
ระยอง	3.73	-	0.13	0.22*
จันทบุรี	3.60	-	-	0.09
ตราด	3.51	-	-	-

* $p \leq .05$

จากตาราง 17 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา
สังกัดอาชีวศึกษาศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด ด้านหลักความคุ้มค่า
พบว่า เขตจังหวัดระยอง และเขตจังหวัดตราด แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05
โดยเขตจังหวัดระยองมีการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมากกว่าเขตจังหวัดตราด

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปผล อภิปรายผล และให้ข้อเสนอแนะการวิจัย ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประเภทการทำงาน ระดับการศึกษา และเขตจังหวัด

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำนวนทั้งสิ้น 617 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำนวนทั้งสิ้น 234 คน กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางเทียบหากกลุ่มตัวอย่างของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970 : 607-610) และการสุ่มแบบแบ่งชั้นตามสัดส่วน (Proportional Stratified Random Sampling) โดยใช้เขตจังหวัดเป็นชั้นในการแบ่งได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 234 คน ประกอบด้วย ครูผู้สอนอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จำนวน 124 คน ครูผู้สอนอาชีวศึกษาจังหวัดจันทบุรี จำนวน 75 คน และครูผู้สอนอาชีวศึกษาจังหวัดตราด จำนวน 35 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสอบถาม จำนวน 1 ฉบับ แบ่งเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม จำแนกเป็น ประเภทการทำงาน ระดับการศึกษา เขตจังหวัด

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เป็นคำถามแบบวัดประเมินค่า (Rating Scale) โดยใช้เกณฑ์การพิจารณา 5 ระดับ (Best and Kahn, 1993 : 247)

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 ผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณีถึงผู้อำนวยการวิทยาลัยในสังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด เพื่อขอความร่วมมือในการทำวิจัย

4.2 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามพร้อมสำเนาหนังสือขอความร่วมมือในการทำวิจัยส่งสถานศึกษา เพื่อขอความร่วมมือจากกลุ่มตัวอย่างในการตอบแบบสอบถาม

4.3 กำหนดวันในการเก็บรวบรวมแบบสอบถาม และผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมแบบสอบถามด้วยตนเอง

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

5.1 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละฉบับ

5.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับ ประสิทธิภาพการทำงาน ระดับการศึกษา และเขตจังหวัดสถานศึกษาของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอเป็นตารางประกอบความเรียง

5.3 วิเคราะห์การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยการหาค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วนำค่าเฉลี่ยไปเปรียบเทียบกับเกณฑ์ในการแปลความหมายเป็นช่วงคะแนน

5.4 วิเคราะห์ข้อมูล การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัด ระยอง จันทบุรี และตราด เปรียบเทียบตามประสิทธิภาพการทำงาน และระดับการศึกษา โดยการทดสอบค่าที (t-test)

5.5 วิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เปรียบเทียบตามเขตจังหวัด โดยวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) เมื่อพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่โดยใช้วิธีการตรวจสอบความแตกต่างของเซฟเฟ้ (Scheffe')

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. ข้อมูลของครูผู้สอน สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การทำงานมาก จำนวน 130 คน คิดเป็นร้อยละ 55.60 มีประสบการณ์การทำงานน้อย จำนวน 104 คน คิดเป็นร้อยละ 44.40 มีระดับการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 และมีระดับการศึกษา สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 40.20 อยู่เขตจังหวัดระยอง จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 53.00 อยู่เขตจังหวัดจันทบุรี จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 32.00 และอยู่เขตจังหวัดตราด จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00

2. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก เรียงตามค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย 3 ลำดับ คือ ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม และด้านหลักความคุ้มค่า

3. การเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมและรายด้าน จำแนกตามประสบการณ์การทำงานระดับการศึกษา และเขตจังหวัด

3.1 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

3.2 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ และด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความโปร่งใส ด้านหลักความมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

3.3 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัด โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านหลักนิติธรรม ด้านหลักคุณธรรม ด้านหลักความรับผิดชอบ ด้านหลักความคุ้มค่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนด้านหลักความโปร่งใส และด้านหลักความมีส่วนร่วม แตกต่างกันอย่างไม่มีความสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัยครั้งนี้ มีประเด็นสำคัญเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ดังต่อไปนี้

1. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้เป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาตระหนักและเห็นความสำคัญในการนำหลักธรรมาภิบาล ซึ่งประกอบด้วย หลักนิติธรรม หลักคุณธรรม หลักความโปร่งใส หลักความมีส่วนร่วม หลักความรับผิดชอบ และหลักความคุ้มค่า มาประยุกต์ใช้ในการบริหารงานสถานศึกษาของตนตามบริบทของแต่ละสถานศึกษาซึ่งมีความแตกต่างกันหลายด้าน เช่น ประสิทธิภาพการทำงานและระดับการศึกษาของบุคลากร เขตที่ตั้งของสถานศึกษา รวมถึงทรัพยากรต่าง ๆ ที่ใช้ในการบริหารงานในสถานศึกษา ตามที่เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์ (2551 : 36) ได้กล่าวไว้ว่าธรรมาภิบาลถูกนำไปประยุกต์ใช้ในการบริหารจัดการทั้งในระดับประเทศและระดับองค์กร ทั้งในหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน และองค์กร ไม่แสวงหากำไรต่าง ๆ แนวคิดนี้ได้รับการสนับสนุนและผลักดันโดยองค์กรระหว่างประเทศจำนวนมากในช่วงเกือบ 2 ทศวรรษที่ผ่านมาและได้รับการตอบรับอย่างดีในหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทยด้วย แนวคิดนี้ยังสามารถนำมาปรับใช้กับการบริหารเมืองได้ด้วย ซึ่งไม่ได้หมายความว่าเพียงการทำให้เกิดการจัดการปกครองที่ดีในระดับภายในหน่วยงานปกครองท้องถิ่นระดับองค์กรแต่ละแห่งเท่านั้น หากยังหมายถึง การบริหารจัดการเมืองในขอบเขตพื้นที่ของเมือง ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับหน่วยงานหลากหลาย กว้างขวาง เกินกว่าเพียงหน่วยงานราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่รวมถึงบทบาทของธุรกิจ ร้านค้า สถานศึกษา สถานประกอบการของเอกชน และองค์กรการกุศล มูลนิธิ สมาคมต่าง ๆ และสถาบันป๊อปปูล่า (2548 : 1) ได้กำหนดว่าธรรมาภิบาลเป็นเรื่องสำคัญมากสมควรได้รับการส่งเสริมจากทุกภาคส่วนของสังคม เพราะถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญยิ่งในการสร้างคุณภาพและประสิทธิภาพแก่สังคมไทยในทุก ๆ ด้าน จึงส่งผลให้สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด อยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของมณีรัตน์ ภิญญาภาพสกุล (2549 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 พบว่าสภาพการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษารุงเทพมหานคร เขต 3 โดยภาพรวมมีการบริหารตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับมากทุกด้าน และสอดคล้องกับพรหมเมศร์ คำผาบ (2549 : 71) ได้ทำการวิจัยเรื่องการใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็น

สถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีได้รับมอบหมายจากผู้บริหารสถานศึกษาให้เป็นครูผู้ปฏิบัติงานในการจัดกิจกรรมเสริมหลักสูตร เช่น โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม มากกว่าครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าระดับปริญญาตรี จึงทำให้ความเห็นของครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกันตามที่ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ (ออนไลน์ : 2557) ซึ่งเป็นหน่วยงานในสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาได้จัดทำโครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา ประกอบด้วยภารกิจและการดำเนินการของผู้บริหารสถานศึกษาหลายด้านในด้านการบริหารชั้นเรียน ผู้บริหารสถานศึกษาส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารชั้นเรียน ซึ่งครูผู้สอนมีระดับการศึกษาต่างกันผู้บริหารอาจส่งเสริมให้ครูผู้สอนใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารชั้นเรียนต่างกัน ทำให้ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารแตกต่างกัน และการบริหารสถานศึกษานั้นผู้บริหารสถานศึกษาใช้การวินิจฉัย สั่งการ การควบคุม และการจัดการเกี่ยวกับงานหรือกิจการสถานศึกษา ทั้งการบริหารธุรกิจสถานศึกษาและการดำเนินการที่เกี่ยวกับบุคลากรทั้งหมดในสถานศึกษา ตลอดจนกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนโดยตรง เช่น การเรียนการสอน การแนะแนว กิจกรรมเสริมหลักสูตร ซึ่งครูผู้สอนที่มีระดับการศึกษาต่างกันผู้บริหารอาจใช้การสั่งการ การควบคุมที่ต่างกัน ทำให้ครูผู้สอนมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารแตกต่างกัน (Good, 1973 : 14) สอดคล้องกับงานวิจัยของนางลัดดาณีย์ ยุทธสุทธิพงศ์ (2550 : บทคัดย่อ) ได้วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 13 พบว่า สภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษา ในเขตตรวจราชการที่ 13 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของสถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13 จำแนกตามวุฒิการศึกษาทั้งโดยรวมและรายด้านพบว่าแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด จำแนกตามเขตจังหวัดโดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเขตจังหวัดระยองเป็นจังหวัดขนาดใหญ่มีสถานศึกษาและครูผู้สอนจำนวนมากกว่าเขตจังหวัดจันทบุรีและเขตจังหวัดตราด ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาต้องกระจายอำนาจในการบริหารงานมากกว่าผู้บริหารสถานศึกษาในเขตจังหวัดจันทบุรีและเขตจังหวัดตราด ซึ่งมีจำนวนสถานศึกษาและครูผู้สอนน้อยสามารถบริหารงานโดยไม่จำเป็นต้องกระจายอำนาจสู่ครูผู้สอนมากนัก จึงทำให้ความคิดเห็นของครูผู้สอนต่อสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษาแตกต่างกัน ตามที่กระทรวงศึกษาธิการ (2550 : 69) ได้ให้ความหมายของ

การบริหารสถานศึกษาว่าหมายถึง การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ยึดหลักการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาจากส่วนกลางไปยังสถานศึกษา เปิดโอกาสให้ประชาชน องค์กรและหน่วยงานในท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา สถานศึกษามีอิสระในการตัดสินใจดำเนินการโดย คณะกรรมการสถานศึกษา เพื่อทำหน้าที่กำกับ ส่งเสริมสนับสนุนกิจการของสถานศึกษา และจัดทำ หลักสูตรในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคม อำนาจหน้าที่ในการบริหารจัดการ 4 ด้าน คือ ด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคลและการบริหารทั่วไป การจัดการศึกษายุคใหม่มีความจำเป็นที่ชุมชนต้องเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา ทำให้เกิดความรู้สึกรับอำนาจ และมีความรู้สึกรับผิดชอบต่อชุมชน นำไปสู่การดำเนินงานด้านการศึกษาที่มีประสิทธิภาพ และช่วยให้มีการใช้ทรัพยากรท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ทางการศึกษา อีกทั้งแต่ละสถานศึกษาเป็นนิติบุคคล การบริหารสถานศึกษาในรูปแบบการกระจายอำนาจโดยตรงสู่สถานศึกษา เป็นรูปแบบการบริหารจัดการศึกษาที่เกิดขึ้นใหม่ตามกฎหมายการศึกษาแห่งชาติฉบับปัจจุบัน (วิทยากร เชียงกูล, 2551 : 19) จึงส่งผลให้สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ตามความคิดเห็นของครูผู้สอนแตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมคิด มาวงศ์ (2554 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียน ตามความคิดเห็นของครูสังกัด โรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด พบว่า การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร โรงเรียนตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราดจำแนกตามเขตจังหวัด พบว่า โดยรวมแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

ข้อเสนอแนะ

จากการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังต่อไปนี้

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ด้านหลักความรับผิดชอบต่อผู้มีอำนาจหน้าที่แก้ไขข้อบกพร่องที่เกิดจากการบริหารงานอย่างจริงจัง มีความมุ่งมั่นในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วง มีการกำหนดปฎิทินปฎิบัติงานของสถานศึกษาเพื่อให้บุคลากรปฎิบัติงานอย่างเป็นระบบ และยอมรับผลที่เกิดจากการบริหารงานทั้งผลดีและผลเสีย

2. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ด้านหลักนิติธรรม โดยมีระเบียบการบริหารงานในสถานศึกษาเอื้อต่อการควบคุม มีการปรับปรุงระเบียบในการบริหารงานให้เกิดความรัดกุม และระเบียบที่ใช้บริหารสถานศึกษามีความชัดเจนในการปฏิบัติ

3. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมสนับสนุน ด้านหลักความคุ้มค่า โดยควบคุมให้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีในสถานศึกษาอย่างประหยัด จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด และมีการสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารเพื่อใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหาร

2. การศึกษาประสิทธิภาพในการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่เหมาะสมในการบริหารงานในปัจจุบัน และมีการเปรียบเทียบกับการบริหารงานดังกล่าว

บรรณานุกรม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2547). **คู่มือการปฏิบัติงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน**.
กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- _____. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และ
วิธีการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ :
โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- การุณนันท์ รัตนแสนวงษ์. (4 ตุลาคม 2553). “**ธรรมาภิบาลกับนิติรัฐ มุมมองภาษาศาสตร์**,”
ไทยโพสต์. หน้า 12.
- เกรียงศักดิ์ เจริญวงศ์ศักดิ์. (กรกฎาคม-ธันวาคม 2551). “**เมืองปกครองดี ธรรมาภิบาลในการ
บริหารเมือง**,” **วิชาการศิลปศาสตร์ประยุกต์**. 1(1) : 36-37.
- ถวิลวดี บุรีกุล. (มิถุนายน-กรกฎาคม 2547). “**หลักการบริหารคนและการบริหารงานเพื่อก่อให้เกิด
ผลสัมฤทธิ์**,” **ข้าราชการครู**. 22(5) : 20-22.
- ทองทิพภา วิริยะพันธุ์. (2549). **มนุษยสัมพันธ์กับการบริหาร**. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ :
สหธรรมกมิก จำกัด.
- ชร สุนทรายุทธ. (ม.ป.ป.). **หลักการและทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา**. ชลบุรี : ภาควิชาบริหาร
การศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- ธีระ รุญเจริญ. (2548). **สู่ความเป็นผู้บริหารสถานศึกษามืออาชีพ**. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- _____. (2550). **การบริหารโรงเรียนยุคปฏิรูปการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ข้าวฟ่าง.
- นงลักษณ์ ยุทธสุทธิพงศ์. (2550). **การศึกษาสภาพการบริหารตามหลักธรรมาภิบาลของ
สถานศึกษาในเขตตรวจราชการที่ 13**. อุบลราชธานี : สำนักตรวจราชการประจำเขต
ตรวจราชการที่ 8 สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การวิจัยเบื้องต้น**. พิมพ์ครั้งที่ 7. กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น.
- ปรัชญา เวสารัชช์. (2554). **หลักการจัดการศึกษา**. กรุงเทพฯ : ภาพพิมพ์.
- ปรีชาดี เทพอารักษ์ และอมราวรรณ ทิวถนอม. (กรกฎาคม-กันยายน 2549). “**ตัวชี้วัดหลักการ
บริหารกิจการบ้านเมืองที่ดีของภาครัฐ**,” **วารสารเศรษฐกิจและสังคม**. 43(74) : 84.
- พรหมเมศวร์ คำผาบ. (2549). **การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารงานของโรงเรียน
สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ค.ม.
(การบริหารการศึกษา). เลข : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย.

- “พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พ.ศ. 2551,” (26 กุมภาพันธ์ 2551). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 125 ตอนที่ 43 ก. หน้า 3.
- “พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545,” (8 ธันวาคม 2545). ราชกิจจานุเบกษา. เล่ม 119 ตอนที่ 123 ก. หน้า 19.
- ไพศาล ตั้งสมบุญณ์. (2548). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรสาคร. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (การบริหารการศึกษา). นครปฐม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.
- มณิรัตน์ ภิญโญภาพสกุล. (2549). การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานโดยใช้หลักธรรมาภิบาล ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษากรุงเทพมหานคร เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.
- ยุทธนา ชุตทองม้วน. (2550). การใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารของคณะกรรมการบริหาร โรงเรียนโปลิเทคนิคลานนา เชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). เชียงใหม่ : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.
- วันชัย มีชาติ. (2550). การบริหารองค์กร. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สามลดดา.
- วันทนา เมืองจันทร์. (2556). บทบาทหน้าที่ความรับผิดชอบของผู้บริหารโรงเรียนตาม พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.moe.go.th/wijai/role.htm>. 15 ตุลาคม 2556.
- วิจิตร ศรีสอ้าน และคนอื่น ๆ. (2548). หลักการแนวคิด ทฤษฎีทางการบริหาร. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : http://www.members.thai.net/intira/article_theorymgr01.html. 27 กันยายน 2557.
- วิชัย ต้นศิริ. (2549). โฉมหน้าการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย โนนทิง. (2550). สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต 3. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). มหาสารคาม : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม.
- วิทยากร เชียงกุล. (2551). สถานะการศึกษาไทยปี 2549/2550 : การแก้ปัญหาและการปฏิรูป การศึกษาอย่างเป็นระบบของค้รวม. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักวิจัยและพัฒนาการศึกษา.
- วิภาส ทองสุทธิ. (2551). การบริหารจัดการที่ดี. กรุงเทพฯ : อินทเกษ.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (ม.ป.ป.). แนวคิดและความหมายของการบริหารและการบริหารจัดการ. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.wiruch.com>. 31 พฤษภาคม 2557.

ศิริชัย ชินะดังกูร. (2554). **หลักและวิธีการบริหารสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ :

มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี.

ศิลปพร ศรีจันทเพชร. (มกราคม-มีนาคม 2553). “**ธรรมาภิบาล,**” **หลักการพื้นฐานของ
ธรรมาภิบาล**. 33(125) : 1-3.

ศูนย์พัฒนา ส่งเสริม ประสานงานกิจการนักศึกษาและกิจการพิเศษ. (2557). **คู่มือการดำเนินงาน
โครงการเสริมสร้างคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาลในสถานศึกษา**. (ออนไลน์).
แหล่งที่มา : <http://pdo.vec.go.th>. 27 สิงหาคม 2557.

สถาบันปวช อิงภากรณ์.(2548). **ธรรมาภิบาลในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น**. กรุงเทพฯ :
สถาบันฯ.

สถาบันพระปกเกล้า. (ม.ป.ป.) **พระราชกฤษฎีกาว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการบริหารกิจการ
บ้านเมืองที่ดี พ.ศ. 2546**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :www.kpil.ac.th. 25 ตุลาคม 2557.

สนธยา แพ่งศรีสาร. (2549). **การบริหารการผลิตในโรงงานอุตสาหกรรม ภาควิชาเทคโนโลยี
อุตสาหกรรม**. นครสวรรค์ : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์.

สมคิด มาวงศ์. (2554). **การศึกษากิจการบ้านตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน
ตามความคิดเห็นของครู สังกัดโรงเรียนเทศบาลในจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด**.
วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ราชภัฏรำไพพรรณี.

สมาน อัสวภูมิ. (2549). **การบริหารการศึกษาสมัยใหม่**. อุบลราชธานี : อุบลกิจออฟเซตการพิมพ์.
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดอก เขต 1. (เมษายน-มิถุนายน 2549). “**บริษัทภิบาล,**”
เผยแพร่กิจกรรมข่าวสาร. 5(2) : 2.

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2550). **แนวทางการกระจายอำนาจการบริหาร
และการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา
ตามกฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัด
การศึกษา พ.ศ. 2550**. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
จำกัด.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (2556). **การขับเคลื่อนนโยบายรัฐบาลกระทรวงศึกษาธิการ
และคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ของสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาขบประมาณ
พ.ศ. 2556**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.vec.go.th>. 20 สิงหาคม 2556.

สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา. (ม.ป.ป.). **ภารกิจและนโยบายสำนักงานคณะกรรมการ
การอาชีวศึกษา**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.vec.go.th/Default.aspx?tabid=87>.
9 กันยายน 2557.

- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ. (2552). **คู่มือการจัดระดับการกำกับดูแลองค์การภาครัฐตามหลักธรรมาภิบาลของการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance Rating)**. กรุงเทพฯ : พรีเมียร์ โพร.
- สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ. (ม.ป.ป.). **การปฏิบัติงานราชการยุคใหม่ และการปรับเปลี่ยนกระบวนทัศน์**. กรุงเทพฯ : สถาบันการศึกษาและพัฒนาต่อเนื่องสิรินธร สำนักงานฯ.
- สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพสถานศึกษา. (2547). **มาตรฐานการศึกษาและตัวบ่งชี้เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอกรอบแรก : ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2547**. กรุงเทพฯ : จุดทอง.
- สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี. (2556). **ธรรมาภิบาล สดก.** (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://www.socgg.soc.go.th/History1.htm>. 2 ตุลาคม 2556.
- สำนักนายกรัฐมนตรี. (ม.ป.ป.). **ระเบียบสำนักนายกรัฐมนตรี ว่าด้วยการสร้างระบบบริหารกิจการบ้านเมืองและสังคมที่ดี พ.ศ. 2542**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://egov.go.th>. 11 กรกฎาคม 2557.
- สุชิน เรืองบุญส่ง. (2551). **การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาระยะของ เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ค.ม. (การบริหารการศึกษา). จันทบุรี : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี.
- สุทัศน สุธีกุลสมบัติ. (2550). **ธรรมาภิบาล (Good Governance) คืออะไร**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา : <http://ipc.wikipedea.ovg/wiki>. 12 ตุลาคม 2556.
- เสนาะ ดิยาว. (2548). **รูปแบบการบริหารและจัดการวิจัยทางการศึกษาและที่เกี่ยวข้องขององค์กรระดับชาติ**. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.
- หวน พิณรุฬห์. (2548). **การบริหารการศึกษา : นักบริหารมืออาชีพ**. นนทบุรี : พิณรุฬห์การพิมพ์.
- อรทัย แสงทอง. (2552). **หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารสถานศึกษาสังกัดกรุงเทพมหานคร กรณีศึกษาสถานศึกษาในเขตตลิ่งชัน**. วิทยานิพนธ์ รป.ม. (รัฐประศาสนศาสตร์). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อัจฉริยา วิริยาภิรมย์. (2550). **เทคนิคการบริหาร**. นครราชสีมา : คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา.
- อัมพร พุดมี. (2551). **การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุรธานี เขต 2**. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. (การบริหารการศึกษา). ขอนแก่น : บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

- อนันต์ ปันยารชุน. (2547). **ธรรมรัฐ (Good Governance)**. (ออนไลน์). แหล่งที่มา :
http://Anandp.in.th/th_Speech/t04305.html. 13 พฤศจิกายน 2548.
- Best and Kahn J. V. (1993). **Research in Education**. 7 th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Blumel, C. M. (2000). “Foreign Aid, Donor Coordination and the Pursuit of Good Governance (Kenya),” **Dissertation**. University of Maryland.
- Campbell, R. F. (1977). **Introduction to Education Administration**. 5 th ed. New York : McGraw-Hill.
- Clarke, Vicki C. B. (2001). **In Search of Good Governance : Decentralization and Democracy in Ghana**. Illinois : Northern Illinois University.
- Cronbach, L.J. (1990). **Essentials of Psychological Testing**. 5 th ed. New York : Haper Collins.
- Good, C.V. (1973). **Dictionary of Education**. New York : McGraw-Hill.
- Jesse.B. (1999). **Essentials of Psychological Testing**. New York : Harper & Row.
- Herser and Blanchard. (1982). **Motivation and Money**. New Jersey : Prentice-Hall.
- Hoy, W.K. and Miskel, C.G. (2001). **Educational Administration : Theory-Research- Practice**. 6 th ed. New York : McGraw-Hill.
- Kimmet, P. (2005). “The Politics of Good Governance in the Asean 4,” **Master Degree**. Griffith University.
- Krejcie, R.V., and Morgan, D.W. (1970). “Determining Sample Size for Research Activities,” **Journal of Education and Psychological Measurement**. 4(5) : 4483-A.
- Ramseyer and et al. (1995). **Factor Affecting Education Administration**. Ohio : Ohio State University.
- Ross. (2002). **Supervision and Instructional Leadership : A developmental Approach**. P. 2447-A.

ภาคผนวก

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. รองศาสตราจารย์วรุณา ภูเสตวงษ์	อาจารย์ภาควิชาทดสอบและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
2. ดร.สุวรรณา พงษ์ศรีสุภกร	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคมาบตาพุด
3. นายสมประสงค์ สิงห์สุวรรณ	ผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
4. นายวิรัตน์ เศรษฐสถาพร	รองผู้อำนวยการสถานศึกษา วิทยาลัยเทคนิคระยอง
5. นางนงรักษ์ ปัญสุภารักษ์	ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษ วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ภาคผนวก ข
หนังสือขอความร่วมมือในการวิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง

จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน รองศาสตราจารย์วราญา ภูเสดวงษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายไพฑูรย์ สุขผลนันทน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดตามที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์)

ผู้ช่วยอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ต.ท่าช้าง อ.เมือง จ.จันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน ดร.สุวรรณา พงษ์ศรีศุภกร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายไพฑูรย์ สุขผลานันท์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตาม หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดตามที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญ ท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์ จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์)

ผู้ช่วยอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง

จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายสมประสงค์ สิงห์สุวรรณ

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายไพฑูรย์ สุขผลนันทน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดตามที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พูนพันธ์ สุทธิวัฒน์นะ)

ผู้ช่วยอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง

จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นายวิรัตน์ เสรษฐสถาวร

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายไพฑูรย์ สุขผลนันทน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรีย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดตามที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาวางขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พ่อนันท์ สุทธิวัฒน์นะ)

ผู้ช่วยอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง

จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอเชิญเป็นผู้ทรงคุณวุฒิ

เรียน นางนงรักษ์ ปัญสุภารักษ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัยและเค้าโครงวิจัยโดยย่อ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยนายไพฑูรย์ สุขผลนันทน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยมีผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกสิ เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดตามที่ส่งมาด้วย

บัณฑิตวิทยาลัย เห็นว่าท่านเป็นผู้มีความเชี่ยวชาญในเรื่องดังกล่าวเป็นอย่างดี จึงขอเชิญท่านเป็นผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบความเที่ยงตรงของเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้นเพื่อใช้ในการวิจัย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณารับเชิญ หวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะได้รับความอนุเคราะห์จากท่านด้วยดี และขอขอบคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์)

ผู้ช่วยอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง

จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยสารพัดช่างจันทบุรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วยนายไพฑูรย์ สุขผลนันทน์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตร มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โดยมี ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุริย์มาศ สุขกลี เป็นประธานที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ และรองศาสตราจารย์ อัมพวัน ประเสริฐภักดิ์ เป็นกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รายละเอียดตามที่ส่งมาด้วย

ในการนี้ จึงขอให้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) จำนวน ๓๐ ฉบับ กับบุคลากร ในสถานศึกษาเพื่อตรวจสอบเครื่องมือที่นักศึกษาสร้างขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์)

ผู้ช่วยอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ที่ ศธ ๐๕๕๒.๑๓/ว ๑๔๖

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตำบลท่าช้าง อำเภอเมือง

จังหวัดจันทบุรี ๒๒๐๐๐

๑๘ ธันวาคม ๒๕๕๗

เรื่อง ขอความร่วมมือในการทำวิจัย

เรียน ประธานอำนวยการศึกษาจังหวัดระยอง

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

ด้วยนายไพฑูรย์ สุขผลานันท์ นักศึกษาระดับปริญญาโท หลักสูตรครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา ได้รับอนุมัติให้ทำวิทยานิพนธ์ เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอำนวยการศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด มีความจำเป็นต้องนำเครื่องมือในการวิจัยมาเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรในพื้นที่ของท่าน บัณฑิตวิทยาลัยจึงขออนุญาตให้นายไพฑูรย์ สุขผลานันท์ เข้าเก็บรวบรวมข้อมูลกับบุคลากรดังกล่าว จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักขอบคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(รองศาสตราจารย์พอพันธ์ สุทธิวัฒน์)

ผู้ช่วยอธิการบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

บัณฑิตวิทยาลัย

โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๓๕๔๗ ๑๐๖๑

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

แบบสอบถามเพื่อการวิจัย

เรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา

สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

คำชี้แจง

1. แบบสอบถามชุดนี้ใช้เก็บเฉพาะข้อมูลทางการศึกษา สำหรับนักศึกษาระดับปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี วัตถุประสงค์เพื่อต้องการทราบสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
2. แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ
  - ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม
  - ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด
3. กรุณาตอบให้ครบทุกข้อและตรงกับความเป็นจริงหรือตามความคิดเห็นของผู้ตอบมากที่สุด
4. ข้อมูลที่ได้รับจากแบบสอบถามนี้ ผู้วิจัยใช้สำหรับการวิจัยเท่านั้น

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้

นายไพฑูรย์ สุขผลานันท์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี จันทบุรี

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 1 สถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน ( ) และเติมข้อความในช่องว่างที่ตรงกับความเป็นจริง

1. ประสบการณ์การทำงาน

.....ปี

2. ระดับการศึกษา

( ) ปริญญาตรี

( ) สูงกว่าปริญญาตรี

3. เขตจังหวัด

( ) ระยอง

( ) จันทบุรี

( ) ตราด

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตอนที่ 2 การศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัด
อาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

คำชี้แจง แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด โปรดอ่าน
รายละเอียดเกี่ยวกับข้อความต่อไปนี้แล้วพิจารณาว่าการปฏิบัติงานตามหลักธรรมาภิบาล
ของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับใด โดยทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องด้านขวามือให้ตรงกับ
ระดับของความต้องการตามคะแนน ซึ่งมีความหมาย ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลระดับน้อยที่สุด

ตัวอย่าง

ข้อ	สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
0	ผู้บริหารสร้างความตระหนักแก่ครูเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้		✓			

จากตัวอย่างข้อ 0 แสดงว่า สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร
สถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด ในประเด็นผู้บริหารสร้างความ
ตระหนักแก่ครูเกี่ยวกับการจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ มีระดับการบริหารอยู่ในระดับมาก

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษา
จังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

ข้อ	สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
1.	ด้านหลักนิติธรรม มีการกำหนดระเบียบ การบริหารงานในสถานศึกษาอย่างชัดเจน					
2.	ดำเนินการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นไปตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด					
3.	ลงโทษผู้ประพฤติผิดตามระเบียบราชการด้วยความยุติธรรม					
4.	ระเบียบที่ใช้บริหารสถานศึกษามีความชัดเจนในการปฏิบัติ					
5.	มีการปรับปรุงระเบียบในการบริหารงานให้เกิดความรัดกุม					
6.	บุคลากรมีความเต็มใจในการปฏิบัติตามระเบียบของสถานศึกษา					
7.	ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการสถานศึกษาอย่างถูกต้องตามระเบียบ					
8.	ระเบียบบริหารงานในสถานศึกษาเอื้อต่อการควบคุม					
9.	ด้านหลักคุณธรรม ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้ได้บังคับบัญชา					
10.	บริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์					
11.	อุทิศตนและเสียสละ					

ข้อ	สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
12.	สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากรในสถานศึกษา					
13.	ส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชามีการพัฒนาตนเอง					
14.	สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วยความซื่อสัตย์					
15.	มีความอดทนอดกลั้นต่อการถูกกระทบทางด้านจิตใจ					
16.	บริหารงานอย่างมีความจริงใจต่อกัน					
17.	ด้านหลักความโปร่งใส บริหารงานตามแผนที่กำหนดไว้					
18.	เปิดโอกาสให้สามารถตรวจสอบการบริหารงานในขั้นตอนต่าง ๆ ได้					
19.	ประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากรตามระเบียบอย่างสุจริต โดยสามารถอธิบายเหตุผลตามข้อเท็จจริงได้					
20.	รายงานผลตามแผนบริหารงานของสถานศึกษาเมื่อสิ้นสุดแผนงานอย่างเป็นระบบ					
21.	ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้องทราบอย่างต่อเนื่อง					
22.	มีการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศให้มีความโปร่งใส					
23.	มีการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษาตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ					

ข้อ	สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
24.	มีการตรวจสอบการทำงานของงานบัญชี ทะเบียน การเงิน และพัสดุอย่างถูกต้อง					
25.	ด้านหลักความมีส่วนร่วม เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ กำหนดแผนงานของสถานศึกษา					
26.	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ บริหารงาน					
27.	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบผลงาน					
28.	มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ บุคลากรในสถานศึกษา					
29.	ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาสถานศึกษา					
30.	สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา					
31.	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบของ สถานศึกษา					
32.	เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามี ส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
33.	ด้านหลักความรับผิดชอบ กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของ สถานศึกษาอย่างเหมาะสม					
34.	บริหารงานด้วยความรับผิดชอบ					

ข้อ	สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
35.	กำหนดภารกิจของบุคลากรให้ปฏิบัติตามหน้าที่รับผิดชอบ					
36.	มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานของสถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงานอย่างเป็นระบบ					
37.	มีความมุ่งมั่นในการบริหารงานให้สำเร็จลุล่วง					
38.	มีความเอาใจใส่ปัญหาของบุคลากรในสถานศึกษา					
39.	ยอมรับผลที่เกิดจากการบริหารงานทั้งผลดีและผลเสีย					
40.	มีการดำเนินการแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดจากการบริหารงานอย่างจริงจัง					
41.	ด้านหลักความคุ้มค่า มีการสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุอุปกรณ์					
42.	จัดสรรพื้นที่ของสถานศึกษาให้สามารถใช้ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า					
43.	ควบคุม ให้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีในสถานศึกษาอย่างประหยัด					
44.	จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้เกิดประโยชน์สูงสุด					
45.	ส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ในท้องถิ่นนำมาจัดทำสื่อการเรียนการสอน					

ข้อ	สภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	ระดับการบริหาร				
		มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
46.	จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการบริหารงานและการปฏิบัติงานตามความจำเป็น					
47.	บริหารการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ที่จำเป็นในการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า					
48.	มีการณรงค์ให้บุคลากรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและธรรมชาติ					

ภาคผนวก ง

ค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 18 ผลการหาค่าดัชนีความสอดคล้องของแบบสอบถามการศึกษาสภาพการบริหารงานตาม
 หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

ข้อที่	บทบาทการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
		ด้านหลักนิติธรรม							
1	มีการกำหนดระเบียบ การบริหารงาน ในสถานศึกษาอย่างชัดเจน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
2	ดำเนินการเลื่อนขั้นเงินเดือนเป็นไป ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
3	ลงโทษผู้ประพฤติผิดตามระเบียบราชการ ด้วยความยุติธรรม	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
4	ระเบียบที่ใช้บริหารสถานศึกษามีความ ชัดเจนในการปฏิบัติ	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
5	มีการปรับปรุงระเบียบในการบริหารงาน ให้เกิดความรัดกุม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
6	บุคลากรมีความเต็มใจในการปฏิบัติตาม ระเบียบของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
7	ดำเนินการแต่งตั้งคณะกรรมการ สถานศึกษาอย่างถูกต้องตามระเบียบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
8	ระเบียบบริหารงานในสถานศึกษาเอื้อ ต่อการควบคุม	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักคุณธรรม									
9	ประพฤติตนเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ ผู้ใต้บังคับบัญชา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
10	บริหารงานและปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อ มั่นเพียง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
11	อุทิศตนและเสียสละ	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	บทบาทการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
12	สร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างบุคลากร ในสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
13	ส่งเสริมให้ผู้ได้บังคับบัญชามีการพัฒนา ตนเอง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
14	สนับสนุนให้บุคลากรปฏิบัติงานด้วย ความซื่อสัตย์	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
15	มีความอดทนอดกลั้นต่อการถูกกระทบ ทางด้านจิตใจ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
16	บริหารงานอย่างมีความจริงใจต่อกัน								
	ด้านหลักความโปร่งใส								
17	บริหารงานตามแผนที่กำหนดไว้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
18	เปิดโอกาสให้สามารถตรวจสอบ การบริหารงานในขั้นตอนต่าง ๆ ได้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
19	ประเมินผลการปฏิบัติงานบุคลากร ตามระเบียบอย่างสุจริต โดยสามารถ อธิบายเหตุผลตามข้อเท็จจริงได้	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
20	รายงานผลตามแผนบริหารงานของ สถานศึกษาเมื่อสิ้นสุดแผนงานอย่าง เป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
21	ประชาสัมพันธ์การดำเนินงานให้ผู้เกี่ยวข้อง ทราบอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
22	มีการปรับปรุงระบบข้อมูลสารสนเทศให้ มีความโปร่งใส	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
23	มีการใช้จ่ายงบประมาณของสถานศึกษา ตามวัตถุประสงค์ของแต่ละโครงการ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	บทบาทการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
24	มีการตรวจสอบการทำงานของงานบัญชี ทะเบียน การเงิน และพัสดุอย่างถูกต้อง	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
ด้านหลักความมีส่วนร่วม									
25	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ กำหนดแผนงานของสถานศึกษา	+1	0	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
26	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ บริหารงาน	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
27	เปิดโอกาสให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการ ตรวจสอบผลงาน	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
28	มีการประชุมแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับ บุคลากรในสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
29	ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานอื่น ในการพัฒนาสถานศึกษา	+1	+1	0	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
30	สนับสนุนให้ผู้ปกครองมีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมต่าง ๆ ของสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
31	เปิดโอกาสให้คณะกรรมการสถานศึกษา มีส่วนร่วมในการกำหนดระเบียบของ สถานศึกษา	+1	+1	+1	0	+1	+4	0.80	ใช้ได้
32	เปิดโอกาสให้บุคลากรในสถานศึกษามี ส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักความรับผิดชอบ									
33	กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าประสงค์ของ สถานศึกษาอย่างเหมาะสม	+1	+1	+1	+1	0	+4	0.80	ใช้ได้
34	บริหารงานด้วยความรับผิดชอบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	บทบาทการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
35	กำหนดภารกิจของบุคลากรให้ปฏิบัติตาม หน้าที่รับผิดชอบ	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
36	มีการกำหนดปฏิทินปฏิบัติงานของ สถานศึกษา เพื่อให้บุคลากรปฏิบัติงาน อย่างเป็นระบบ	+1	+1	+1	+1	0	+4	1.00	ใช้ได้
37	มีความมุ่งมั่นในการบริหารงานให้สำเร็จ ลุล่วง	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้
38	มีความเอาใจใส่ปัญหาของบุคลากรใน สถานศึกษา	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
39	ยอมรับผลที่เกิดจากการบริหารงานทั้งผลดี และผลเสีย	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
40	มีการดำเนินการแก้ไข ข้อบกพร่องที่เกิดจาก การบริหารงานอย่างจริงจัง	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
ด้านหลักความคุ้มค่า									
41	มีการสำรวจความต้องการในการใช้วัสดุ อุปกรณ์	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
42	จัดสรรพื้นที่ของสถานศึกษาให้สามารถใช้ ประโยชน์ได้อย่างคุ้มค่า	+1	+1	+1	+1	0	+4	1.00	ใช้ได้
43	ควบคุม ให้ใช้ทรัพยากรต่าง ๆ ที่มี ในสถานศึกษาอย่างประหยัด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
44	จัดสรรทรัพยากรที่มีอยู่ในสถานศึกษาให้ เกิดประโยชน์สูงสุด	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
45	ส่งเสริมให้บุคลากรใช้วัสดุอุปกรณ์ใน ท้องถิ่นนำมาจัดทำสื่อการเรียนการสอน	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้

ตาราง 18 (ต่อ)

ข้อที่	บทบาทการบริหารงานของ ผู้บริหารสถานศึกษา	ความคิดเห็น ของผู้เชี่ยวชาญ					รวม	ค่า IOC	แปล ผล
		1	2	3	4	5			
46	จัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่จะนำมาใช้ในการ บริหารงานและการปฏิบัติงานตามความ จำเป็น	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
47	บริหารการใช้วัสดุ อุปกรณ์ และครุภัณฑ์ที่ จำเป็นในการเรียนการสอนอย่างคุ้มค่า	+1	+1	+1	+1	+1	+5	1.00	ใช้ได้
48	มีการรณรงค์ให้บุคลากรอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และธรรมชาติ	0	+1	+1	+1	+1	+4	0.80	ใช้ได้

ภาคผนวก จ
คำอธิบายจำแนกและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ตาราง 19 ค่าอำนาจจำแนกรายข้อและค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
1) ด้านหลักนิติธรรม		2) ด้านหลักคุณธรรม	
1.	0.48	1.	0.48
2.	0.75	2.	0.74
3.	0.61	3.	0.61
4.	0.55	4.	0.64
5.	0.51	5.	0.50
6.	0.33	6.	0.36
7.	0.24	7.	0.27
8.	0.40	8.	0.40
3) ด้านหลักความโปร่งใส		4) ด้านหลักความมีส่วนร่วม	
1.	0.50	1.	0.44
2.	0.22	2.	0.54
3.	0.75	3.	0.54
4.	0.44	4.	0.61
5.	0.25	5.	0.40
6.	0.38	6.	0.32
7.	0.22	7.	0.23
8.	0.29	8.	0.31

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก	ข้อ	ค่าอำนาจจำแนก
5) ด้านหลักความรับผิดชอบ		6) ด้านหลักความคุ้มค่า	
1.	0.48	1.	0.53
2.	0.73	2.	0.75
3.	0.61	3.	0.62
4.	0.64	4.	0.57
5.	0.50	5.	0.52
6.	0.36	6.	0.28
7.	0.27	7.	0.25
8.	0.39	8.	0.41

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบสอบถามการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลัก
 ธรรมเนียมปฏิบัติของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด อยู่ระหว่าง
 0.22-0.75

ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามการศึกษาสภาพการบริหารงานตามหลักธรรมเนียมปฏิบัติ
 ของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดอาชีวศึกษาจังหวัดระยอง จันทบุรี และตราด เท่ากับ 0.81

ประวัติย่อผู้วิจัย

ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นายไพฑูรย์ สุขผลานันท์
วัน เดือน ปีเกิด	12 ตุลาคม 2519
สถานที่เกิด	เขตธนบุรี กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 48/4 หมู่ที่ 6 ตำบลเขาบายศรี อำเภอท่าใหม่ จังหวัดจันทบุรี
ตำแหน่งหน้าที่การงานในปัจจุบัน	ครู อันดับ คศ.1
สถานที่ทำงานในปัจจุบัน	สถาบันการอาชีวศึกษาภาคตะวันออกเฉียง วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี จังหวัดจันทบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2535	มัธยมศึกษาตอนต้น โรงเรียนบางกะจะ จังหวัดจันทบุรี
พ.ศ. 2538	ประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
พ.ศ. 2540	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) วิทยาลัยเทคนิคจันทบุรี
พ.ศ. 2543	อุตสาหกรรมศาสตรบัณฑิต อส.บ. (วิศวกรรมอิเล็กทรอนิกส์) มหาวิทยาลัยสยาม
พ.ศ. 2544	ประกาศนียบัตรวิชาชีพครู (ปวค.) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
พ.ศ. 2554	ครุศาสตรอุตสาหกรรมมหาบัณฑิต ค.อ.ม. (เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์) มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าพระนครเหนือ
พ.ศ. 2558	ครุศาสตรมหาบัณฑิต ค.ม. (การบริหารการศึกษา) มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี